

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Кафедра музичного мистецтва
Лабораторія професійної практичної підготовки

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво
освітньо-професійна програма
Диригентсько-хорове мистецтво (народне)

Київ – 2022

Наскрізна програма практики спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійна програма «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)». Київ : КНУКіМ, 2022. 29 с.

Розробники:

Олена СКОПЦОВА, кандидат мистецтвознавства, доцент

Валентин ЛІГУС, заслужений артист України, доцент

Тетяна ШТУНОВА, доцент

Рецензент:

Петро БОГОНІС, заслужений діяч мистецтв України, кандидат педагогічних наук, професор

Схвалено рішенням кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 1 від 26 серпня 2022 року

Затверджено рішенням Вченої ради Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 2 від 12 вересня 2021 року

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Загальні положення	4
2. Види практик	13
3. Організація і керівництво практикою	19
4. Вимоги до баз практики	21
5. Підсумки й оцінювання практики	22
6. Рекомендована література	27

ВСТУП

Наскрізна програма практики є навчально-методичним документом, що визначає порядок проведення та зміст таких видів практики: ознайомчої, навчальної, виробничої, переддипломної спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Наскрізна програма практики складається на підставі стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», Освітньої програми «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», «Методичних рекомендацій по складанню програм практик студентів вищих навчальних закладів» (затверджених наказом № 31-5/97 Міністерства освіти України від 14.02.1996 р.).

На кожній ланці практики необхідно, щоб програми мали рекомендації щодо видів, форм, тестових перевірок рівня знань, умінь, навичок, яких здобувачі мають досягти. Ці вимоги поєднуються у наскрізній програмі – основному навчально-методичному документі практики. Програма розрахована на здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» (з терміном навчання 3 роки 10 місяців).

Метою проходження практики є: оволодіння здобувачами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці у галузі їх майбутньої професії; формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи у реальних ринкових і виробничих умовах; виховання потреби систематично поновлювати свої знання і творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Практика здобувачів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного і достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітнього ступеню «Бакалавр».

1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Місце практики в навчальному процесі.

Процес підготовки висококваліфікованих спеціалістів та реальний запит суспільства істотно підвищують рівень вимог до майбутніх фахівців, змінюють зміст і структуру завдань, які студент має вирішувати самостійно. Згідно з положенням «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р., наказу Міністерства освіти України №351 від 20.12.1994р., «Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» та у відповідності до Закону України «Про вищу освіту» від 28.12.2014р., Указу Президента України №1013/2005 від 04.07.2005р. «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», практика є невід'ємною складовою процесу підготовки спеціалістів у ЗВО і проводиться на оснащених відповідним чином базах навчальних закладів,

а також на сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства, освіти, охорони здоров'я, культури, торгівлі і державного управління.

Практика здобувачів факультету музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв є важливою складовою підготовки висококваліфікованих кадрів. Нормативне забезпечення проведення практик надають такі документи:

1. «Закон України Про вищу освіту».
2. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів в Україні № 93 від 08.04.1993 р.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України.
4. Освітньо-професійні програми, Державний стандарт освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво».
5. Робочі навчальні плани.
6. Програми практик.
7. Інструкції, які враховують особливості навчання з конкретної спеціалізації.
8. Інструкції з охорони праці та навколишнього середовища.

Практика здобувачів у цілісному навчально-виховному процесі спрямована на оволодіння різноманітними видами професійної діяльності; отримання особистого досвіду роботи у різних професійних ролях; самовдосконалення у професійній майстерності; на формування загальних та професійних компетентностей:

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства

та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

СКВ19. Здатність акумулювати і творчо переосмислювати традиції українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

СКВ20. Здатність трансформувати народне першоджерело (народну пісню) через авторське перекладення, аранжування, обробку в хорівий твір на основі народнопісенних мелодій.

СКВ21. Здатність створювати різноманітні інтерпретаційні концепції на основі українських народнопісенних хорових традицій, застосованих в площині професійної композиторської творчості.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом, голосом на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/ хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики, вміння здійснювати перекладення музичних творів.

ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / практичній діяльності.

ПРН13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на бандурі.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

ПРН передбачені ЗВО:

ПРНВ18. Демонструвати вміння застосовувати традиційні принципи українського народнопісенного хорового виконавства, різновекторно переосмислюючи їх в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

ПРНВ19. Володіти навиками трансформування народного першоджерела (народної пісні), застосовуючи композиційні прийоми авторського перекладення, аранжування, обробки в хоровий твір на основі використання народнопісенних мелодій.

ПРНВ20. Вміти створювати різножанрові художньо-інтерпретаційні концепції на основі українських народнопісенних хорових традицій, творчо переосмислених в площині професійної композиторської творчості.

Основна мета наскрізної програми полягає у чіткому плануванні та регламентуванні всієї діяльності здобувачів і керівників практик протягом періоду навчального процесу, що проводиться на базі практики. Програма передбачає планове, поетапне засвоєння здобувачами практичних і професійних навичок і застосування у реальних умовах теоретичних знань, отриманих під час вивчення освітніх компонент з циклів загально гуманітарної та професійної підготовки за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

1.2. Перелік видів практики

Навчальним планом підготовки фахівців спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітнього ступеню «Бакалавр», передбачено такі види практик: денна форма навчання – ознайомча, навчальна, виробнича, переддипломна. Тривалість кожного з видів практики регламентується відповідним графіком навчального процесу.

1.3. Загальна характеристика й вимоги

Перший етап практичної підготовки майбутнього фахівця – **ознайомча практика**. Вона розширює уявлення здобувачів про форми і методи роботи на всіх напрямках функціонування музичного мистецтва, сприяє усвідомленню його соціальної значущості і формуванню стійкого інтересу до майбутньої професії, вчить акумулювати і систематизувати інформацію про різні види музичної діяльності, робити відповідні висновки і застосовувати їх у подальшій роботі. **Мета** ознайомчої практики – ознайомлення здобувачів з різними видами музично-педагогічної і виконавської діяльності.

Ознайомча практика здобувачів I-го курсу є суттєвою складовою навчального процесу, в якому з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок у межах майбутньої спеціальності за освітньою програмою «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», досвіду самостійної роботи передбачена безперервна, системна, координована практична діяльність. Під час практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної підготовки, безпосереднє ознайомлення з особливостями обраної професії, її соціальними функціями, формується певний практичний досвід, що відповідає освітньому ступеню «Бакалавр музичного мистецтва». Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють

свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Рекомендованими базами для проведення ознайомчої практики є найрізноманітніші освітні та культурні заклади, установи, організації, де працюють музиканти – практики – виконавці і методисти-педагоги (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні та аматорські колективи, вокальні студії, музичні школи, школи мистецтв, тощо).

Наступний етап практичної підготовки майбутнього фахівця – **навчальна практика**. Її завдання розширити уявлення здобувачів про форми і методи роботи на всіх напрямках функціонування музичного мистецтва, сприяти усвідомленню його соціальної значущості і формуванню стійкого інтересу до майбутньої професії, вчити акумулювати і систематизувати інформацію про різні види музичної діяльності, робити відповідні висновки. **Метою навчальної практики** на II-му курсі є узагальнення і систематизація набутих здобувачами теоретичних знань, вироблення вмінь та навичок, застосування їх на практиці. Навчальна практика на II-му курсі розподіляється на дві складові: організаційна і виконавська (у творчому колективі). Організаційна практика – другий етап практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних навичок, що допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний процес, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи.

В ході виконавської (у творчому колективі) практики здобувачі вивчають реальні умови і форми практичної діяльності учасника музичного колективу, удосконалюють свою виконавську майстерність, набувають навички колективного музикування, відчуття ансамблю, здобувають сценічний досвід, опановують різноманітний репертуар, розвивають організаційні здібності.

Практична підготовка здобувачів у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності – один з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід. Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Можливими базами для проведення навчальної практики на II-му курсі є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці і педагоги (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні і аматорські колективи, вокальні студії, музичні школи, школи мистецтв тощо).

Отже, під час проходження навчальної практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності і збирають матеріали для звіту.

В ході **виробничої практики** відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід. Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних навичок, що допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний процес, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи.

Виробнича практика є необхідною складовою частиною вивчення навчального курсу та передбачає проходження здобувачами практики на підприємствах різних сфер діяльності. Можливими базами для проведення виробничої практики на III-му курсі є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці і педагоги (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні і аматорські колективи, вокальні студії, музичні школи, школи мистецтв тощо).

Виробнича практика на III-му курсі розподіляється на три складові: організаційна, виконавська (у творчому колективі) і сольоно-виконавська.

Організаційна практика – другий етап практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних навичок, що допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний процес, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи.

В ході *виконавської (у творчому колективі)* практики здобувачі вивчають реальні умови і форми практичної діяльності учасника музичного колективу, удосконалюють свою виконавську майстерність, набувають навички колективного музикування, відчуття ансамблю, здобувають сценічний досвід, опановують різноманітний репертуар, розвивають організаційні здібності.

Сольоно-виконавська практика – один з найбільш тривалих видів практики, в ході якого здобувачі опановують специфіку музичного виконавства, закріплюють практичні уміння і навички, здобуті в процесі аудиторної та самостійної роботи, адаптуються до різноманітних сценічних і акустичних умов, вчаться налагоджувати творчий контакт з слухачами різних рівнів підготовки та вікових груп. Сольоно-виконавська практика у V - VI семестрах є обов'язковою для всіх здобувачів.

Отже, під час проходження виробничої практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності і збирають матеріали для звіту.

Практична підготовка здобувачів факультету музичного мистецтва у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності – один з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході **переддипломної практики** відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід. Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Переддипломна практика на IV-му курсі розподіляється на три складові: організаційна, виконавська (у творчому колективі) і сольоно-виконавська.

Організаційна практика – другий етап практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних навичок, що допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний процес, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи.

В ході виконавської (у творчому колективі) практики здобувачі вивчають реальні умови і форми практичної діяльності учасника музичного колективу, удосконалюють свою виконавську майстерність, набувають навички колективного музикування, відчуття ансамблю, здобувають сценічний досвід, опановують різноманітний репертуар, розвивають організаційні здібності.

Сольоно-виконавська практика – один з найбільш тривалих видів практики, в ході якого здобувачі опановують специфіку музичного виконавства, закріплюють практичні вміння і навички, здобуті в процесі аудиторної та самостійної роботи, адаптуються до різноманітних сценічних і акустичних умов, вчаться налагоджувати творчий контакт з слухачами різних рівнів підготовки та вікових груп. На IV-му курсі цей вид практики проходять тільки здобувачі, допущені до подальшого освоєння відповідної кваліфікації.

Отже, під час проходження переддипломної практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи в освітніх та мистецьких установах різних форм власності, готують програму до підсумкової атестації, збирають та аналізують матеріали для реалізації кваліфікаційної роботи.

1.4. Перелік видів робіт та завдань

Практика здобувачів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітнього ступеня «Бакалавр».

Обов'язковою складовою практичної підготовки здобувачів – музикантів КНУКіМ є заняття у базовому творчому колективі – Українському народному хорі ім. С. Павлюченка, художній керівник, кандидат мистецтвознавства, доцент, Олена Скопцова. Неперервність занять у творчому колективі протягом навчального семестру і часу проходження практики необхідна складова задля забезпечення розвитку і вдосконалення фахових вмінь, знань і навичок, підвищення рівня творчих колективів, набуття і розвитку практичних навичок колективно-мистецької роботи. Заняття у творчому колективі займає 25% від відведеного навчального часу на практичну підготовку.

Основними завданнями проходження практики є:

- ознайомлення із майбутньою професією музиканта;
- вивчення практичної організації діяльності мистецьких суб'єктів та принципів їх функціонування;
- отримання навиків використовувати теоретичні знання на практиці та робити конструктивні висновки на підставі аналізу результатів діяльності освітніх та мистецьких установ;
- апробація науково – творчих проектів, виконаних досліджень, проведених під час навчання у ЗВО;
- отримання досвіду роботи на підприємствах в галузі музичного мистецтва;
- визначення майбутніх перспектив своєї професійної діяльності.

Завдання ознайомчої практики:

- ознайомитись з історією підприємства, організації, закладу;
- ознайомитись з структурою та основними видами діяльності баз практики;
- здобути знання щодо специфіки роботи музиканта в різних галузях діяльності;
- ознайомитись з правилами, обов'язками та етичним кодексом практикуючого музиканта;
- ознайомитись з професійною документацією освітніх та мистецьких установ.

Завдання навчальної практики:

- ознайомлення зі змістом і формами роботи на базі практики;
- виконання конкретних завдань, передбачених програмою практики (за освітньою програмою);
- закріплення теоретичних і методичних знань шляхом оволодіння усім циклом виконавського процесу;
- вдосконалення практичних знань і навичок, здобутих у процесі навчання;
- ознайомлення з репертуаром різних форм, стилів і жанрів;
- оволодіння організаційними основами функціонування освітнього закладу, творчого колективу.

Завдання виробничої практики:

- закріплення теоретичних і методичних знань шляхом оволодіння усім циклом педагогічного (виконавського) процесу;
- вдосконалення практичних знань і навичок, здобутих у процесі навчання;

- збір та аналіз фактичного матеріалу для виконання практично-орієнтовних, творчих проєктів;
- оволодіння організаційними основами функціонування педагогічного закладу, творчого колективу;
- виховання готовності до прийняття власних практичних рішень.

Завдання переддипломної практики:

- закріплення теоретичних і методичних знань шляхом оволодіння усім циклом педагогічного (виконавського) процесу;
- вдосконалення практичних знань і навичок, здобутих у процесі навчання;
- збір та аналіз фактичного матеріалу для виконання програми державної атестації, для реалізації кваліфікаційної роботи, практично-орієнтовних, творчих проєктів;
- оволодіння організаційними основами функціонування освітнього закладу, творчого колективу;
- виховання готовності до прийняття власних практичних рішень; до реалізації інтерпретаційних задумів.

1.5. Обов'язки та вимоги до керівника практики від бази практики

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих висококваліфікованих спеціалістів. Відповідальність за організацію практики на підприємстві покладається на керівника установи, який призначає куратора виробничої / переддипломної практики здобувачів наказом по підприємству.

Керівник практики від підприємства:

- організовує робочі місця практикантам та знайомить здобувачів з організацією роботи;
- проводить інструктаж по техніці безпеки;
- проводить екскурсії на підприємстві;
- контролює дотримання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складає графік проходження здобувачами практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати здобувачів на робочі місця, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності менеджера на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню здобувачами графіку та виконання програми практики, консультувати здобувачів, залучати їх до виконання виробничих завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчальний відділ КНУКіМ;

- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

1.6. Перелік документів з кожного виду практики

Після закінчення терміну проходження будь якого виду практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і характерна форма звітності здобувача за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого керівником від КНУКіМ. Практика завершується диференційованим заліком і зараховується здобувачеві за умови виконання завдань у повному обсязі. Проведення практики забезпечується робочою програмою практики.

По завершенні практики здобувач у триденний термін подає керівникові практики від університету такі документи:

1. Щоденник з детальним описом виконаної роботи (*див. Додаток 1*)
2. Звіт про виконану роботу. (*див. Додаток 2*)

2. ВИДИ ПРАКТИК

2.1. Неперервність практик та послідовність їх проходження

Практика здобувачів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного і достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітнього ступеню «Бакалавр».

Структура практичної підготовки на факультеті музичного мистецтва відповідає вимогам державного стандарту і має такі складові: 1 курс – ознайомча практика; 2 курс – навчальна; 3 курс – виробнича; 4 курс – переддипломна.

- Перелік усіх видів практик для освітньої програми, їх форми, тривалість, терміни проведення визначаються графіком навчального процесу поточного навчального року.
- На молодших курсах одним із завдань практичної підготовки є оволодіння здобувачами професією, що відповідає фаху навчання.
- Виробнича практика – допомагає оволодіти організаційними основами функціонування закладів I, II рівня акредитації, творчого колективу (професійного або аматорського); виховання готовності до прийняття власних практичних рішень.
- Заключною ланкою практичної підготовки є переддипломна практика здобувачів, яка проводиться перед підготовкою і виконанням випускової роботи: кваліфікаційної роботи (теоретична частина); виконавської програми з фаху (практична частина). Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, готується фактичний матеріал для виконання випускової роботи і складання державної атестації.

2.2. Завдання, що стоять перед здобувачем

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики, одержати необхідну документацію з проходження практики, індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- погодити з керівником практики від підприємства графік виконання програми та суворо його дотримуватися; погодити з керівництвом підприємства (організації) місце практики, посади, які буде займати здобувач, під час її проходження;
- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку, вимог трудового законодавства, передбачених для працівників бази практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук - оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики.

2.3. Перелік основних робіт

Здобувачі-практиканти повинні:

- систематично вести записи у щоденнику практики;
- фіксувати обсяг та зміст виконаної за день роботи;
- підготувати та надати на кафедру музичного мистецтва КНУКіМ

звітні документи:

1. Звіт про проходження практики.

2. Індивідуальне завдання.

3. Щоденник з практики, підписаний керівником практики від підприємства та завірений печаткою підприємства.

Здобувач, який не виконав програму з практики, отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку при захисті звіту, направляється повторно на практику. На здобувачів-практикантів, які порушують правила внутрішнього розпорядку та виробничої дисципліни, керівниками баз практики можуть накладатися стягнення, про що повідомляється керівництву університету. Керівництво вирішує питання подальшого проходження практики та перебування здобувача в КНУКіМ.

2.4. Типові індивідуальні завдання

Під час **ознайомчої** практики здобувачі повинні виконати наступні індивідуальні завдання (розподіл часу може бути зміненим в залежності від специфіки роботи практиканта):

1. Ознайомитись з особливостями роботи творчих колективів (хорів, вокальних ансамблів) в дитячих музичних навчальних закладах I-II рівня акредитації. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва закладу, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

2. Ознайомитися з особливостями професійної діяльності артиста музичного колективу (за фаховим спрямуванням) та диригента: відвідати репетиції 7-8 професійних та 7-8 провідних аматорських колективів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва колективу, підпорядкування, рік створення, жанр, творче спрямування, репертуар, мистецькі досягнення, концертна діяльність, дані про керівників, склад та характеристика учасників колективу, види занять та аналіз творчого процесу, графік роботи.

3. Ознайомитися з особливостями концертної діяльності музичного колективу (за фаховим спрямуванням): відвідати не менше 10 концертів колективів різних жанрів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва колективу, коротка довідка про колектив, жанр, концертна програма (перелік творів, коротка характеристика стилів і форм, хронометраж), акустичні властивості залу, характеристика слухацької аудиторії.

4. Ознайомитися з особливостями професійної діяльності виконавців-солістів: відвідати не менше 10 сольних концертів виконавців різних спеціальностей. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: коротка інформація про виконавця, дата концерту, особливості виконавської манери, концертна програма (перелік творів, коротка характеристика стилів і форм, хронометраж), акустичні властивості залу, характеристика слухацької аудиторії.

5. Ознайомитися з основами організації музичного колективу. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва і характеристика колективу, матеріальна база, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування колективу, види занять, графік роботи, планування навчального, творчого процесів та виховної роботи, концертна діяльність, принципи набору (критерії визначення здібностей, рівня підготовки).

Під час **навчальної** практики здобувачі повинні виконати такі завдання:

1. Ознайомитися з організацією культурно-мистецьких заходів: відвідати 2-3 заходи. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва заходу, дата, місце проведення, тематика, характеристика аудиторії, технічні можливості залу (майданчика), роль і місце в цьому заході музичного мистецтва, виконавці, їх репертуар і коротка характеристика виступу.

2. Вивчити за допомогою керівника від бази практики із творчим колективом 2-3 твори, брати участь у репетиційній і концертній діяльності колективу як помічник керівника від бази практики; помічник диригента/хормейстера хору; помічник інспектора хору.

3. Ознайомитися з вимогами щодо текстів оголошень, афіш, програм і запрошень на концерт, умов конкурсів:

- скласти текст оголошення про набір до навчального музичного закладу, про проведення академічного концерту, технічного заліку, іспиту;
- скласти текст афіші, програми та запрошення на концерт;
- розробити умови конкурсу (виконавців-солістів, музичних колективів, музичних творів на певну тематику).

Виробнича практика передбачає виконання наступних завдань:

1. Ознайомитися з основами організації музичних колективів: відвідати бази професіональних та аматорських художніх колективів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва і характеристика колективу, матеріальна база, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування колективу, види занять, графік роботи, планування навчального, творчого процесів та виховної роботи, концертна діяльність, принципи набору (критерії визначення здібностей, рівня підготовки).

2. Ознайомитися із структурою управління навчальними музичними закладами I-II рівнів акредитації: відвідати 2-3 навчальних заклади. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: характеристика закладу, матеріально-технічна база, функції керівників та спеціалістів, штатний розклад, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування закладу, види і форми роботи.

3. Ознайомитися з організацією культурно-мистецьких заходів: відвідати 2-3 заходи. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва заходу, дата, місце проведення, тематика, характеристика аудиторії, технічні можливості залу (майданчика), роль і місце в цьому заході музичного мистецтва, виконавці, їх репертуар і коротка характеристика виступу.

4. Брати участь в репетиційному процесі творчого колективу від бази практики у якості помічника керівника. Самостійно вивчити із творчим колективом бази практики кілька (3-4) творів, здійснити їх апробацію під час концертних виступів колективу за допомогою керівника від бази практики; здійснити відеозапис цих виступів.

Завдання з переддипломної практики:

1. Ознайомитися з основами організації музичних колективів: відвідати бази професіональних та аматорських художніх колективів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва і характеристика колективу, матеріальна база, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування колективу, види занять, графік роботи, планування навчального, творчого процесів та виховної роботи, концертна діяльність, принципи набору (критерії визначення здібностей, рівня підготовки).

2. Ознайомитися із структурою управління навчальними музичними закладами I-II рівнів акредитації: відвідати 2-3 навчальних заклади. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: характеристика закладу, матеріально-технічна база, функції керівників та спеціалістів, штатний розклад, законодавчі

та нормативні документи, що стосуються функціонування закладу, види і форми роботи.

3. Ознайомитися з організацією культурно-мистецьких заходів: відвідати 2-3 заходи. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва заходу, дата, місце проведення, тематика, характеристика аудиторії, технічні можливості залу (майданчика), роль і місце в цьому заході музичного мистецтва, виконавці, їх репертуар і коротка характеристика виступу.

4. Брати участь в репетиційному процесі творчого колективу від бази практики у якості помічника керівника. Самостійно вивчити із творчим колективом бази практики кілька (3-4) творів, здійснити їх апробацію під час концертних виступів колективу за допомогою керівника від бази практики; здійснити відеозапис цих виступів.

5. Підготовка до виконання завдань з захисту державної атестаційної програми, здійснення її апробації під час творчих виступів колективу або виконання сольних програм. Розробка сценарного плану до проведення державної атестації, культурно-мистецьких заходів за участі творчих колективів.

Індивідуальні завдання в умовах дистанційного навчання

Практика в умовах карантину передбачає новітні підходи до її організації з метою виконання визначених у попередньому розділі завдань.

Основним інструментом її реалізації вбачається робота з інтернет-ресурсами:

- офіційними сайтами провідних мистецьких колективів Києва, України, світу;
- інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram) тощо.

Такий формат роботи має на меті знайомство здобувачів з історією, репертуаром, особливостями роботи творчих колективів, професійною діяльністю виконавців-солістів та передбачає можливість участі у колективних заходах. Перелік інтернет-ресурсів із посиланнями на них міститься у Додатку 3. Він може бути доповнений керівниками напрямів.

2.5. Індивідуальні завдання з урахуванням специфіки спеціалізації

Практика здобувачів у цілісному навчально-виховному процесі спрямована на оволодіння різноманітними видами професійної діяльності; отримання особистого досвіду роботи у різних професійних ролях; самовдосконалення у професійній майстерності; на формування загальних та професійних компетентностей. Індивідуальні завдання обов'язково враховують специфіку кожної освітньої програми що представлена на факультеті музичного мистецтва КНУКіМ і акцентують увагу на відмінностях у роботі творчих колективів. Індивідуальні завдання виконуються на базах практики, на творчих колективах факультету, сольоно або у складі ансамблевих груп.

Навчальна практика – індивідуальні завдання на виконавську у творчому колективі практику для освітньої програми «диригентсько-хорове мистецтво (народне)»:

1. Розвинути навички розспівування колективу (для співаків);
2. Ознайомитись з функціями хормейстера (для диригентів);
3. Виконувати обов'язки інспектора (старости) колективу;
4. Допомогати керівникові (диригентам) в організації зведених та групових репетицій;
5. Опанувати репертуар різних форм і стилів.

Виробнича практика – індивідуальні завдання на виконавську у творчому колективі практику для освітньої програми «диригентсько-хорове мистецтво (народне)»:

1. Розвинути навички розспівування колективу (для диригентів та співаків).
2. Проаналізувати режим роботи артиста творчого колективу та диригента: тривалість роботи, відпочинку, методи адаптації в колективі.
3. Вивчити систему технічного забезпечення роботи творчого колективу.
4. Ознайомитись з функціями хормейстера (для диригентів);
5. Виконувати обов'язки інспектора (старости) творчого колективу (для співаків та артистів хору).
6. Опанувати репертуар різних форм і стилів.
7. Брати участь в концертних виступах творчого колективу (тематичних, просвітницьких, благодійних).

Переддипломна практика – індивідуальні завдання на виконавську у творчому колективі для освітньої програми «диригентсько-хорове мистецтво (народне)»:

Розвинути навички і застосовувати у роботі:

- а) редагування партій;
 - б) розспівування хорового, вокального колективу.
1. Вивчити функції хормейстера.
 2. Виконувати обов'язки інспектора (старости) колективу.
 3. Допомогати керівникові (диригентам) в організації зведених та групових репетицій.
 4. Опанувати репертуар різних форм і стилів.
 5. Брати участь у концертних виступах колективу – тематичних, просвітницьких, благодійних, звітних. Проявити сценічну витримку, виразити образну сферу музики, розкрити музичну форму.
 6. Розробити сценарій культурно-мистецького заходу (тематика, драматургія, сценічне втілення) і брати в ньому участь в якості соліста або ансамблевого виконавця.
 7. Реалізовувати репетиційний план підготовки до державної атестації.

Важливим елементом переддипломної практики здобувачів є підготовка кваліфікаційної роботи. Вона вимагає чіткого розуміння основних завдань і етапів її виконання з урахуванням вимог, які визначені в освітній професійній програмі «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)».

1. Обґрунтування принципів добору репертуару, аналіз музичних творів, визначення виконавських завдань.

2. Накопичення методичної та наукової літератури необхідної для висвітлення зазначеної теми. Формування списку літератури.

3. Формування змісту та структури роботи.

4. Характеристика епохи створення, джерел виникнення одного з вокально-хорових творів кваліфікаційної роботи, відомості про їх авторів, аналіз творчості композитора, аранжувальника; особливості обробок музичного матеріалу, аналіз жанрової палітри та стилістики творів.

5. Обґрунтування засобів художньо-музичної виразності, форм і прийомів викладу.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

3.1. Бази практик

Усі види практичної підготовки здобувачів спеціальності 025 «Музичне мистецтво» освітньої програми «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» проводяться на підприємствах (організаціях) виробничої та невиробничої сфер, що є юридичними особами.

Місця і бази практики визначаються договорами, що укладаються між КНУКіМ і підприємствами (організаціями), умовами контрактів, заявками підприємств, організацій, в окремих випадках – власним вибором місця практики здобувачами.

Здобувачі, які самостійно обрали собі базу практики, повинні підтвердити цей факт гарантійним листом з підприємства – бази практики.

При наявності вакантних посад в організаціях – базах практики, які співпадають з переліком посад в кваліфікаційній характеристиці з підготовки бакалавра, рекомендується об'єднувати проходження практики з роботою на цих посадах. При цьому здобувач повинен в повній мірі виконати як програму практики, індивідуальні завдання, так і оформити всі необхідні документи в строки, визначені графіком навчального процесу КНУКіМ.

3.2. Функції керівників практики

Відповідальність за організацію практики, її проведення і контроль покладається на завідувача лабораторії навчальної практичної підготовки факультету музичного мистецтва КНУКіМ.

Завідувач кафедри та завідувач лабораторії навчальної практичної підготовки:

- здійснюють організаційне керівництво практикою здобувачів і контроль за її проведенням;
- організовують практику здобувачів на базах та кафедрі відповідно до положення про практику;
- призначають з числа досвідчених викладачів, керівників практики здобувачів від кафедри;

- розподіляють здобувачів по місцях практики, готують і представляють у навчальний відділ КНУКіМ списки здобувачів і необхідну документацію по направленню здобувачів на практику;
- забезпечують здобувачів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- формують комісію з прийому і захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки і представляють його в навчальний відділ університету;
- організовують на кафедрі збереження звітів і щоденників здобувачів.

В обов'язки керівника практики від кафедри входить:

- контроль перед початком практики підготовленості баз практики та проведення відповідних заходів до прибуття здобувачів - практикантів;
- забезпечення проведення організаційних заходів перед від'їздом здобувачів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; видача здобувачам необхідних документів (направлення, програми, щоденника, індивідуального завдання); роз'яснення програми практики, графіків її проходження, завдань практики; повідомлення здобувачів про порядок захисту звітів про практику, який затверджується кафедрою;
- забезпечення високої якості проходження здобувачами практики, перевірка її суворої відповідності програмам;
- контроль виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку на базі практики;
- аналізу зібраних матеріалів та методичне керівництво роботою здобувачів по написанню звітів про проходження практики;
- перевірка звітів і щоденників здобувачів по завершенні практики, написання відгуку про їх роботу;
- участь у роботі комісії з захисту звітів про практику;
- подання завідуючому кафедрі та завідувачу лабораторії навчальної практичної підготовки письмового звіту про проведення практичної підготовки здобувачів із зауваженнями і пропозиціями.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується викладачами кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв, які закріплюються за видами практики.

4. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИКИ

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих

висококваліфікованих спеціалістів. Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на керівника, який призначає куратора виробничої / переддипломної практики здобувачів наказом по підприємству.

Обов'язки керівника практики від підприємства:

- організація робочого місця здобувачам-практикантам та знайомство здобувачів з організацією роботи;
- проведення інструктажу по техніці безпеки;
- проведення екскурсії на підприємстві;
- контроль за дотриманням здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складання графіку проходження здобувачами практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати здобувачів на робочі місця, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- в умовах карантину (COVID – 19), рекомендовано дотримуватись особливих наступних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм:
- верхній одяг зберігати в окремій шафі;
- перед початком роботи ретельно мити руки з милом і обробляти їх спиртовмісним розчином або антисептиком;
- робоче місце, стіл, клавіатуру, музичний інструмент протирати разовою серветкою з дезінфікуючим засобом;
- провітрювати приміщення кожні 2-3 години;
- зберігати соціальну дистанцію 1-1,5м;
- правильно користуватися маскою: знімати її не доторкаючись до зовнішньої поверхні, користуватися не більше 2-3 годин, утилізувати маску в закриті ємкості;
- дотримуйтесь правил респіраторної гігієни: при кашлі або чханні прикривайте рот і ніс серветкою, використану серветку відразу викидайте у спеціальний контейнер, по можливості не чіпайте руками очей, носа, рота;
- уникайте контактів з потенційно хворими;
- при перших симптомах негайно звертайтеся за медичною допомогою, до сімейного лікаря, залишайтеся вдома на самоізоляції.
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності менеджера на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню здобувачами графіку та виконання програми практики, консультивати здобувачів, залучати їх до виконання виробничих завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчально-методичний відділ КНУКіМ;

- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

5. ПІДСУМКИ Й ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

5.1. Форми і методи контролю проходження практики

На кафедрі музичного мистецтва КНУКіМ під час проходження практики здобувачами використовується система поточного та підсумкового контролю виконання окремих розділів та усєї програми практики. Робота здобувачів контролюється керівниками практики від підприємства та кафедри.

Керівники проводять контроль за відвідуванням здобувачами баз практики, дотриманням ними режиму роботи, а також проходження практики відповідно до встановленого графіку, що фіксується здобувачами в щоденниках з практики та підтверджується підписом керівника практики від підприємства кожен день. Перевіряються поточні записи з виконаних питань програми, а також підсумковий звіт з практики.

Звіт про практику здається на кафедру протягом двох днів після повернення здобувача з практики. Захист з практики проходить перед спеціально призначеною комісією з двох-трьох осіб за участю викладача – керівника практики від університету. Залік з практики диференційований.

5.2. Вимоги до складання і оформлення звіту

- Звіт про практику має бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору (на одному боці аркуша білого паперу формату А4, обсягом 13-21 листа, шрифту 13).
- Текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: зліва – 30 мм, зверху та знизу – 20 мм, а справа – 10 мм. Відстань між заголовками і текстом повинна бути через 1 інтервал. У комп'ютерному варіанті на сторінці має міститися до 30 рядків по 60-70 знаків у кожному (шрифт Times New Roman, 1,5 міжрядковий інтервал).
- До звіту включаються: титульний аркуш, зміст, де зазначаються назви всіх розділів звіту, основна частина та додатки (супровідний матеріал). Звіт складається з наступних розділів:

Вступ. Загальні відомості про вид практики. Мета та завдання практики.

Розділ I – повна характеристика баз практики. Назва і характеристика колективів, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

Розділ II – теоретичний аналіз виконаних індивідуальних завдань практичної підготовки;

Висновки з окресленими позитивними та негативними моментами практичної підготовки;

Літературні джерела: інформаційні ресурси, ноти;

Додатки: фото, аудіо, відео матеріали.

5.3. Критерії оцінювання результатів практики

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється максимально 100 балами. Кількість балів знімається за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам; відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення матеріалів в додатках тощо).
2. Несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту.
3. Відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладення.
4. Виклад теоретичної частини не відповідає вимогам (відсутність глибини, всебічності, повноти викладення, визначення дискусійних питань тощо).
5. Відсутність ілюстративного матеріалу, його аналізу та прив'язки до змісту тексту.
6. Відсутність визначених проблем у вивченні теми, шляхів їх вирішення, відсутність власної точки зору та аргументації.
7. Невідповідність висновків вимогам (відсутність зв'язку з результатами дослідження, підсумків з розглянутих питань).
8. Неправильно оформлений список літератури.

Кількість балів за виконання звіту з практики визначається науковим керівником у процесі перевірки. При захисті звіту з практики здобувачем, кількість балів може бути змінено. Враховуючи набрану кількість балів, у цілому звіт з практики оцінюється наступним чином:

«Відмінно» А – 90 – 100 балів;

«Добре» В – 84 – 89 балів;

«Добре» С – 74 – 83 балів;

«Задовільно» D – 66– 73 бали.

«Задовільно» E – 61 – 65 балів;

«Незадовільно, з можливістю повторного складання» FX – 21 – 60 балів;

«Незадовільно, з обов'язковим повторним курсом» F – 1 – 20 балів.

При незадовільній оцінці (до 60 балів) звіт з практики переробляється та подається на повторне оцінювання. Підсумкова оцінка виставляється комісією колегіально за наступними критеріями:

«А (90-100 балів)» – зміст та оформлення звіту та щоденника відповідають стандартам. Характеристика позитивна / відмінна. Здобувач-практикант повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної творчої роботи. Обов'язкова наявність супровідного матеріалу з баз практики.

«В (84–89 балів)» – є несуттєві зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження практики. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих неточностей, хоча загалом має тверді знання. Часткова наявність супровідного матеріалу з баз проходження практики.

«С (74–83 балів)» – зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження практики несуттєві і не стосуються логічної побудови звіту. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих неточностей, хоча загалом має тверді знання. Супровідний матеріал з баз проходження практики виконаний не якісно, з помилками у оформленні.

«D (66–73 балів)» – звіт і щоденник оформлені не дбало. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі логічні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Супровідний матеріал з баз проходження практики оформлений не за стандартом.

«E (61–65 балів)» – звіт і щоденник оформлені не якісно. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі змістовні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Відсутній супровідний матеріал з баз проходження практики.

«FX (21–60 балів)» – у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав задовільних відповідей.

«F (0–20 балів)» – у звіті не висвітлені питання практики, здобувач не розуміє сутності завдань, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав вірних відповідей, виявив повну необізнаність з положеннями практичної підготовки.

Якщо здобувач пропустив більше 3 днів практики з поважних причин, він відпрацьовує їх, узгодивши з керівником практики від університету та бази практики в повному обсязі у поза навчальний час. Лише після цього йому може бути зараховано цей вид практики.

Здобувачам, які не виконали програмних вимог, призначається повторна практика. Вона встановлюється на повний термін певного виду практики або його частину і з визначенням в разі необхідності нової бази проходження практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D		
61–65	E	задовільно	
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта) : монографія / ред.-упоряд. О. М. Лігус. Київ : Ліра-К, 2017. 220 с.
2. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Український Світ : навч. посіб. 2002. 439 с.
3. Гулеско І. І. Національний хоровий стиль : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків, 2011. 90 с.
4. Диригентсько-хоровий практикум : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 42 с.
5. Іваницький А. Нове видання з історії української музики (рец.: Лісецький С. Й. Історія української музики. Від ХІХ до першої чверті ХХ століття : навчальний посібник для студентів вищих музичних навчальних закладів. Київ, 2017. Народна творчість та етнологія, 1 (365), 113–114.
6. Кречко Н. М. Академічне хорове мистецтво України: монографія. Київ : 2017. 219 с.
7. Кречко Н. М. Актуальні питання роботи диригента з хоровим колективом. Тернопіль : Вид-во «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія : мистецтвознавство». 2018. №1 (вип. 38). С. 63-68.
8. Лащенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
9. Лебідь Ю. С. Формування досвіду саморегулювання студентів-музикантів: Методичні рекомендації для викладачів ЗВО культури і мистецтв. Київ, 2019. 52 с.
10. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія : навч. посіб. Київ : Вид-во Ліра-К, 2016. 216 с.
11. Нарожна Н. І. Постановка голосу для студентів 2 курсу. Київ : Ліра – К, 2017. 36 с.

Допоміжна

1. Андрійчук П.О. Розвиток аматорського хорового мистецтва у контексті музичної культури України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Вісник КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво: зб. наук. пр.* Київ, 2020. Т. ІІІ, № 1. С. 71- 80.
2. Кречко Н.М. Актуальні питання роботи диригента з хоровим колективом. Тернопіль: Вид-во «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: мистецтвознавство». 2018. №1 (вип. 38). С. 63-68.
3. Перцова Н.О., Шевченко В. В., Симеонова Ю. В. Музично-теоретичний практикум (сольфеджіо, гармонія) : методичні рекомендації до самостійної роботи. Київ : НАКККіМ, 2017. 93 с.

4. Перцова Н.О., Шевченко В. В., Симеонова Ю. В. Хорознавство: методичні рекомендації до самостійної роботи. Київ : НАКККіМ, 2017. 68 с.
5. Регеша Н.Л. Особливості роботи з вокалістом-початківцем: художньо-виконавський аспект. *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал / Полтав. обл. ін-т післядипл. пед. освіти ім. М. В. Остроградського; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України; редкол.: Н. І. Білик (гол. ред.) [та ін.]. 2018. № 3 (180). С. 77-80.*
6. Сіненко О. Особливості міжколективних зв'язків студентських аматорських хорових колективів. Україна – Греція в діалозі культур : Афонська спадщина, Грецько-слов'янські зв'язки, мовні та наукові контакти. Зб. наук. праць. Київ : Міленіум. 2015. С. 181 – 184.
7. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кін. ХІХ – ХХ ст.). Київ, 2017. 180 с.
8. Скопцова О.М. Українська народнопісенна виконавська традиція: педагогічний аспект. *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал.* Вип.6 (183). 2018. С. 97-100.
9. Скопцова О.М. Специфіка використання інструментального супроводу в народному хорі. *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал.* Вип.1 (184), 2019. С. 59-61.
10. Скоромний В.П. Аналіз-вокально-хорових творів. Київ : Ліра – К; 2017. 78с.
11. Сучасне вокальне мистецтво в Україні монографія / ред.-упоряд. В.В. Сінельнікова, А.Б. Попова. Київ, 2017. 252 с.
12. Словник-довідник співака : навч. посіб. / уклад. Д. І. Балдинюк, Н. А. Балдинюк, вид. 2. Умань : РВЦ «Софія», 2015. 108 с.
13. Ткач А.А. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів : Фах «Сольний спів». НААКіМ. Київ, 2017. 32 с.
14. Читання хорових партитур : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 72 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://mon.gov.ua/ua> – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України (дата звернення 18.08.22)
2. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В. І. Вернадського. (дата звернення 18.08.22)
3. <http://lib.knukim.edu.ua/> - наукова бібліотека КНУКіМ (дата звернення 18.08.22)
4. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kolessa_Mykola/Osnovy_tekhniky_dyryhuvannia (дата звернення 18.08.22)
5. Мархлевский А. С. Практичні основи роботи в хоровому класі. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3139714/> (дата звернення 18.08.22)

6. 23 онлайн – постановки українських оперних театрів
<https://theatre.love/blog/23-onlayn-postanovki-v-d-ukra-nskih-opernih-teatr-v/>
(дата звернення 18.08.22)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Кафедра музичного мистецтва
Лабораторія професійної практичної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА
«ПРАКТИКА ОЗНАЙОМЧА»
для здобувачів вищої освіти I курсу
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво
освітньо-професійна програма
Диригентсько-хорове мистецтво (народне)

термін практики
2 тижні з 05.12.2022 – 18.12.2022
4 тижні з 09.01.2023 – 05.02.2023

Робоча програма «Практика: Ознайомча», освітньо-професійна програма «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)». Київ : КНУКіМ, 2022. 24 с.

Розробники:

Володимир ГОРОБЕЦЬ, старший викладач

Валентин ЛІГУС, заслужений артист України, доцент

Рецензент:

Пелагея ПАВЛЮЧЕНКО, народна артистка України, професор

Схвалено рішенням кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 1 від 26 серпня 2022 року

Затверджено рішенням Вченої ради Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 2 від 12 вересня 2022 року

ЗМІСТ

Вступ	4
7. Зміст і завдання практики, план (порядок) її проходження	5
8. Терміни проходження практики	8
9. Перелік основних баз практики	8
10. Перелік документів, необхідних для розподілу і направлення здобувачів на практику	10
11. Перелік і зразки звітних документів, які необхідно заповнити здобувачу під час практики для подання на кафедру після її закінчення	10
12. Індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи здобувачів	12
13. Обов'язки здобувачів на практиці	14
14. Обов'язки керівників практики від кафедри і баз практики	14
15. Правила техніки безпеки	16
16. Критерії оцінювання	17
17. Рекомендована література	21
Додатки	23

ВСТУП

Місце практики в навчальному процесі. У підготовці кадрів вищої кваліфікації важливе місце посідає практика. Вона є суттєвою складовою навчального процесу, проводиться з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок у межах майбутньої спеціальності 025 «Музичне мистецтво», досвіду самостійної роботи.

Засвоєння практичних навичок професії музиканта за освітньою програмою «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» починається з ознайомчої практики здобувачів. Вона проводиться на денному відділенні, частково – у першому і здебільшого – у другому семестрах I-го курсу.

Ознайомча практика здобувачів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до рівня вищої освіти бакалавр музичного мистецтва.

Практична підготовка здобувачів факультету музичного мистецтва у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності – один з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід. Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Проходження ознайомчої практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність володіти знанням базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій, вміння організувати діяльність у професійній сфері.

СКВ19. Здатність акумулювати і творчо переосмислювати традиції українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/ хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

Можливими базами для проведення ознайомчої практики є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці і педагоги (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні і аматорські колективи, професійні і аматорські ансамблі і вокальні студії, музичні школи тощо).

Під час проходження ознайомчої практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності, збирають та аналізують матеріали для звіту.

Перед початком практики на кафедрі музичного мистецтва проводиться настановча конференція, у якій беруть участь здобувачі-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від КНУКІМ знайомить здобувачів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження ознайомчої практики, обов'язками здобувачів-практикантів та керівників. Для кожної бази практики з числа здобувачів призначається староста.

1. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, ПЛАН (ПОРЯДОК) ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯ

Ознайомча практика – перший етап практичної підготовки майбутнього фахівця. Вона розширює уявлення здобувачів про форми і методи роботи на всіх напрямках функціонування музичного мистецтва, сприяє усвідомленню його соціальної значущості і формуванню стійкого інтересу до майбутньої професії, вчить акумулювати і систематизувати інформацію про різні види музичної діяльності, робити відповідні висновки і застосовувати їх у подальшій роботі.

Мета ознайомчої практики – ознайомлення здобувачів з різними видами музично-педагогічної і виконавської діяльності.

Завданнями ознайомчої практики є:

- ознайомитись з історією підприємства, організації, закладу;
- ознайомитись з структурою та основними видами діяльності баз практики;
- здобути знання щодо специфіки роботи музиканта в різних галузях діяльності;
- ознайомитись з правилами, обов'язками та етичним кодексом практикуючого музиканта;
- ознайомитись з музичною документацією:

Здобувачі-практиканти набувають **уміння**: організувати робоче місце музиканта; вести щоденник спостережень; складати план роботи. Практиканти виробляють **навички** виступу перед аудиторією та спілкування з адміністрацією бази практики.

Результатами практики є: набуття досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності, збір та аналіз матеріалів для звіту. Усвідомлення здобувачами майбутньої сфери діяльності, змісту вищої освіти та фахової підготовки

Тема	Зміст роботи	Кількість годин
Підготовчий етап ознайомчої практики		
Отримання основних завдань здобувачем - практикантом	<ul style="list-style-type: none"> - пройти інструктаж з техніки безпеки та про порядок проходження практики; - отримати консультації у керівника практики від університету щодо баз проходження практики; - чітко знати основні вимоги щодо предмету ознайомчої практики на основі отриманих теоретичних та практичних знань з фахових курсів; - інформувати керівника про бази проходження практики. 	8 год.
Розробка індивідуального плану здобувача-практиканта	<p>Розробка та виконання індивідуального плану здійснюється на основі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пріоритетних напрямків діяльності кафедри музичного мистецтва ФММ КНУКіМ; - робочої програми та методичних рекомендацій; - звітність з питань проходження ознайомчої 	12 год.

	практики відбувається на основі розробленого та виконаного індивідуального плану.	
Практичний етап ознайомчої практики		
Реалізація плану – виконання завдань	Здобувач-практикант: <ul style="list-style-type: none"> - консультується з керівником від бази практики та від університету – отримує завдання; - погоджує щоденник проходження практики; - проходить інструктаж з техніки безпеки та організації трудового процесу; - виконує індивідуальні завдання, що пов'язані з предметом ознайомчої практики, протягом терміну, призначеного для проходження практики. 	120 год.
Обробка та аналіз вихідних даних для оформлення звітної документації	Здобувач-практикант: <ul style="list-style-type: none"> - подає результати виконання індивідуальних завдань на оцінювання керівників від КНУКіМ; - оформлює звітні документи про проходження ознайомчої практики та подає їх на розгляд керівників від КНУКіМ; - звіт про проходження практики, - щоденник про проходження практики; - характеристику за час проходження практики, в якій подається запропонована керівниками від кафедри оцінка діяльності здобувача. 	20 год.
Звітний етап ознайомчої практики		
Написання звіту та захист ознайомчої практики	Підготовка здобувачем-практикантом звітної документації з ознайомчої	20 год.

	<p>практики до здачі керівнику від кафедри; до складу звітної документації входить:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звіт про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - щоденник про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - характеристика з запропонованою оцінкою керівником від КНУКіМ; - супровідний матеріал (зразки документів, записів журналів реєстрації, фото, відео звіти, анотації концертів та вистав тощо) - захист ознайомчої практики перед керівником практики від КНУКіМ. - оцінка звітності ознайомчої практики за результатами захисту. 	
	Всього 180 годин	180 год.

2. ТЕРМІН ПРАКТИКИ

Тривалість практики визначається вимогами стандарту вищої освіти та відображається відповідно в освітній програмі, навчальному плані та графіку навчального процесу.

Проходження ознайомчої практики здобувачами I курсу складається з двох частин згідно наказу «Про затвердження графіків навчального процесу КНУКіМ 2022-2023 навчального року» (денної форми навчання).

Терміни проходження ознайомчої практики:

I семестр – **05.12.2022 – 18.12.2022**

II семестр – **09.01.2023 – 05.02.2023**

3. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ БАЗ ПРАКТИКИ

Заняття під час практики. Обов'язковою складовою ознайомчої практики здобувачів – музикантів КНУКіМ є заняття у базовому творчому колективі – Українському народному хорі ім. С. Павлюченка – художній керівник, кандидат мистецтвознавства, доцент – О. Скопцова.

Неперервність занять у творчому колективі протягом навчального семестру та під час проходження практики необхідна задля забезпечення розвитку і вдосконалення фахових вмінь, знань і навичок, підвищення професійного рівня навчального творчого колективу, набуття і розвитку практичних навичок колективно-мистецької роботи; активної участі у підготовці концертних програм до підсумкової атестації випускників. Заняття у творчому колективі займає 25% від відведеного навчального часу на ознайомчу практику (за робочими планами на 2022 – 2023 навчальний рік – 45 годин).

3.1. Бази практики – ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» – відповідальна Скопцова О. М., кандидат мистецтвознавства, доцент.

№	Назва установи	Адреса установи	ПІБ керівника	Контактний телефон, інтернет посилання
1.	Київський академічний театр українського фольклору «Берегиня»	Київ, вул. Серафимовича, 3а	Директор-художній керівник – Генсіцька І. Б.	(044) 550-13-79, 553-94-69 http://surl.li/digrn
2.	Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина»	Київ, вул. Межигірська, 2	Художній керівник - директор ансамблю – Комлікова А.	(044) 425-68-45, 425-30-04, 425-32-47 https://kalynafolk.com.ua/
3.	Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва	Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Лисич О. О.	(044) 280-95-02; 280-95-89 http://surl.li/digst
4.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен»	Київ, проспект Перемоги, 35	Художній керівник – Стоцький В. І	(098) 498-35-16
5.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки	Київ, Бульвар Т. Шевченка, 50-52	Директор навчальної студії - Видрак М. Р.; Викладач - фольклорист – Пихтін Є. В.	(044) 486-49-51 https://veryovka.com/
6.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»	м. Київ-10, вул. Московська, 3. Центр художньої та технічної творчості «Печерськ»	Художній керівник ансамблю – Андрійчук П. О.	(066) 33-44-500; (063)-64-54-111 https://darnychanka.at.ua/
7.	Комунальний заклад культури "Муніципальна академічна чоловіча хорова капела ім. Л.М. Ревуцького	Київ, вул. Басейна	Головний диригент Курач Ю. В.	(067) 703 84 44 http://revutsky.at.ua/
8.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин»	Київ, проспект Перемоги, 112	Художній керівник – Гладушевська Н. А.	(098) 231 45 34 https://svyat.kyivcity.gov.ua/news/30396.html
9.	Хор «Будівельник» Київської міської	Київ, вул. Антоновича, 140	Хормейстер – Романенко В. В.	(097) 582-24 98

	професійної спілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів			
10.	Академічний хор «Moravsksi». Київський міський центр народної творчості та культурологічних досліджень	Київ, вул.. Велика Васильківська, 76-Б	Художній керівник – Радько О. В.	(095) 432 69 93 https://pavломuravskyi.com/category/horova-shkola/kamernyj-hor-moravski
11.	Національний академічний театр опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка	Київ, вул. Володимирська, 50	Головний хормейстер – народний артист України Пліш Б. М	(067)-320-31-79 https://opera.com.ua/
12.	Ансамбль народної музики «Дзвіночок» Київського Палацу дітей та юнацтва	Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Толмачов Р. В.	(097) 549 61 81 http://surl.li/diglv
13.	НУБіП, Народний ансамбль пісні і танцю «Колос» ім. Станіслава Семеновського	Київ, вул. Героїв Оборони, 15	Художній керівник – Якимчук Володимир Якович	(067) 596 26 04 https://nubip.edu.ua/node/4655
14.	Інші творчі (культурні, освітянські) установи м. Києва (театри, музеї, Національні творчі колективи та ін.)			

4. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ І НАПРАВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИКУ

Розподіл і направлення здобувачів І курсу непередбачений вимогами проходження ознайомчої практики. Основною формою організації ознайомчої практики є проведення **екскурсій під час практики.** Екскурсія – форма організації навчання, за якої навчальна робота здійснюється у рамках безпосереднього ознайомлення з об'єктом вивчення. Екскурсії під час практики проводяться з метою надбання здобувачами найбільш повної уяви про бази практики, їх організаційну структуру, взаємодію їх окремих підрозділів, діючу систему управління, робочий процес. Для поширення світогляду та ерудиції здобувачів екскурсії доцільно проводити на різноманітних творчо-мистецьких базах, де вони проходять ознайомчу практику.

5. ПЕРЕЛІК І ЗРАЗКИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОТРІБНІ ЗАПОВНИТИ ЗДОБУВАЧУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАТИ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЇЇ ЗАКІНЧЕННЯ

Після закінчення терміну проходження ознайомчої практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і

характерна форма звітності здобувача за практику – це подання електронного звіту, з рецензією керівника від КНУКіМ. Практика завершується диференційованим заліком і зараховується здобувачеві за умови виконання завдань у повному обсязі.

По завершенні практики здобувач у триденний термін подає керівникові практики від університету такі документи:

1. Щоденник з детальним описом виконаної роботи. (див. Додаток 1)
2. Звіт про виконану роботу. (див. Додаток 2)

5.1. Вимоги до оформлення щоденника:

- щоденник виконується у вигляді таблиці, заповнення граф якого відбувається у відповідності з порядком проходження практики в різних творчих та навчальних колективах, в умовах карантину щоденник можливо подавати в електронному вигляді зі збереженням формату;
- після проходження ознайомчої практики керівник від КНУКіМ підписує щоденник проходження практики;
- до вищезгаданих документів по мірі можливості додаються додаткові фіксовані матеріали виконаної роботи (якщо такі є) – програми, афіші, рецензії;
- звіт з практики захищається здобувачем перед керівником практики від КНУКіМ і, за можливості, від баз практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний план здобувача за підписом керівника практики від КНУКіМ.

5.2. Вимоги до оформлення звіту:

- звіт про практику має бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору (на одному боці аркуша білого паперу формату А4, обсягом 13-21 листа, шрифту 13);
- текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: зліва – 30мм, зверху та знизу – 20мм, а справа – 10мм. Відстань між заголовками і текстом повинна бути через 1 інтервал. У комп'ютерному варіанті на сторінці має міститися до 30 рядків по 60-70 знаків у кожному (шрифт Times New Roman, 1,5 міжрядковий інтервал);
- до звіту включаються: титульний аркуш, зміст, де зазначаються назви всіх розділів звіту, основна частина та додатки (супровідний матеріал). Звіт складається з наступних розділів:

Вступ. Загальні відомості про ознайомчу практику. Мета та завдання ознайомчої практики.

Розділ I – повна характеристика баз практики. Назва і характеристика колективів, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

Розділ II – теоретичний аналіз виконаних індивідуальних завдань практичної підготовки;

Висновки з окресленими позитивними та негативними моментами практичної підготовки;

Літературні джерела: інформаційні ресурси, ноти;

Додатки: фото, аудіо, відео матеріали.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Під час ознайомчої практики здобувачі повинні виконати наступні індивідуальні завдання (розподіл часу може бути зміненим в залежності від специфіки роботи практиканта):

1. Вести щоденник спостережень.
2. Ознайомитись з особливостями роботи творчих колективів (хорів професійних та аматорських, вокальних студій) в дитячих музичних навчальних закладах I-II рівня акредитації. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва закладу, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).
3. Ознайомитися з особливостями професійної діяльності артиста музичного колективу (за фаховим спрямуванням) та диригента: відвідати репетиції 5-6 професіональних та 5-6 провідних аматорських колективів (в умовах карантину – on line репетиції). Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва колективу, підпорядкування, рік створення, жанр, творче спрямування, репертуар, мистецькі досягнення, концертна діяльність, дані про керівників, склад та характеристика учасників колективу, види занять та аналіз творчого процесу, графік роботи.
4. Ознайомитися з особливостями концертної діяльності музичного колективу (за фаховим спрямуванням): відвідати не менше 10 концертів колективів різних жанрів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва колективу, коротка довідка про колектив, жанр, концертна програма (перелік творів, коротка характеристика стилів і форм, хронометраж), акустичні властивості залу, характеристика слухацької аудиторії.
5. Ознайомитися з особливостями професійної діяльності виконавців-солістів: відвідати не менше 7 сольних концертів виконавців різних спеціальностей (в умовах карантину використовувати інтернет-ресурси). Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: коротка інформація про виконавця, дата концерту, особливості виконавської манери, концертна програма (перелік творів, коротка характеристика стилів і форм, хронометраж), акустичні властивості залу, характеристика слухацької аудиторії.
6. Підготувати відеозаписи творів програми з фаху 2-3.
7. Оформити звітні документи практики.

6.1. Індивідуальні завдання в умовах дистанційного навчання

Ознайомча практика в умовах карантину передбачає новітні підходи до її організації з метою виконання визначених у попередньому розділі завдань.

Зокрема, основним інструментом її реалізації вбачається робота з інтернет-ресурсами:

- офіційними сайтами провідних мистецьких колективів Києва, України, світу;
- інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram) тощо.

Такий формат роботи має на меті знайомство здобувачів з історією, репертуаром, особливостями роботи творчих колективів, професійною діяльністю виконавців-солістів та передбачає можливість участі у колективних заходах. Перелік інтернет-ресурсів із посиланнями на них міститься у Додатку 3. Він може бути доповнений керівниками напрямів.

6.2. Самостійна робота

Самостійна робота формує навички та вміння, підвищує вимогливість до себе, удосконалює професійний та загальнокультурний рівень майбутнього музиканта. Основою самостійної роботи здобувачів є теоретичне та практичне засвоєння дисциплін фахового спрямування.

Метою самостійної роботи є вироблення навичок опрацювання спеціальної літератури та інших матеріалів, необхідних для належного засвоєння спеціальних знань навчальної дисципліни, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення та викладання одержаної інформації.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Тільки під час самостійної роботи здобувач має можливість розвинути пізнавальні та виконавські здібності, пам'ять, самостійне мислення, наполегливість і, головне, виробити вміння самостійного здобуття знань. Під час самостійної роботи краще за все проявляються індивідуальні особливості здобувача, його здібності та нахили.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, навчальній аудиторії або комп'ютерному класі університету, студійних лабораторіях, а також у домашніх умовах. Самостійна робота носить суто індивідуальний характер, однак можливе й колективне осмислення та вивчення навчального матеріалу (ансамблеве музикування).

Під час самостійної роботи здобувачу пропонуються наступні види завдань:

- провести музично-текстологічний та виконавський аналіз музичних творів програми з фаху, хору;
- опанувати репертуар народнопісенної традиції різних форм і стилів творчих колективів;
- розвинути навички читання з листа вокально-хорових творів;

- опрацьовувати музично-теоретичну літературу з дисципліни «Хорове сольфеджіо», «Читання вокально-хорових партитур», «Історія та теорія народнопісенного виконавства».

7. ОBOB`ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИЦІ

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики;
- одержати необхідну документацію з проходження практики;
- одержати індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- отримати завдання для самостійної роботи;
- своєчасно виконувати графік проходження ознайомчої практики;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики.

Перед початком практики здобувач має отримати:

- на кафедрі – програму практики, індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, щоденник з практики.

Перед початком практики здобувач має пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

8. ОBOB`ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ І БАЗ ПРАКТИКИ

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих висококваліфікованих спеціалістів. Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на керівника, який призначає відповідального за проходження ознайомчої практики здобувачів наказом по підприємству.

8.1. Організація та керівництво практикою від кафедри

Відповідальність за організацію практики, її проведення і контроль покладається на завідувача кафедри музичного мистецтва Київського Національного університету культури і мистецтв та завідувача лабораторії навчально-практичної підготовки. Завідувач кафедри та відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі:

- здійснюють організаційне керівництво практикою здобувачів і контроль за її проведенням;
- організовують практику здобувачів на кафедрі відповідно до положення про практику;
- призначають з числа досвідчених викладачів керівників практики здобувачів від кафедри;
- готують і представляють у навчальний відділ КНУКіМ списки здобувачів і необхідну документацію по організації ознайомчої практики;
- забезпечують здобувачів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- формують комісію з прийому і захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки і представляють його в навчальний відділ університету;
- організують на кафедрі збереження звітів і щоденників здобувачів по практиці.

В обов'язки керівника практики від кафедри входить:

- контроль перед початком практики підготовленості графіку проходження ознайомчої практики та проведення відповідних заходів до роботи практикантів;
- забезпечення проведення організаційних заходів перед початком ознайомчої практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; видача здобувачам необхідних документів (направлення, програми, щоденника, індивідуального завдання та завдання для самостійної роботи);
- роз'яснення програми практики, графіків її проходження, завдань з практики; повідомлення здобувачів про порядок захисту звітів про практику, який затверджується кафедрою;
- забезпечення високої якості проходження здобувачами практики, перевірка її суворої відповідності навчальним планам і програмам;
- контроль виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку на базах практики;
- методичне керівництво роботою здобувачів по написанню звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів;
- перевірка звітів і щоденників здобувачів по завершенні практики, написання відгуку про їх роботу;
- участь у роботі комісії з захисту звітів про практику;
- подання завідувачу кафедри письмового звіту про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практики здобувачів.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується викладачами кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв, які закріплюються за видами практики.

8.2. Обов'язки керівника практики від підприємства:

- розробляє план дій здобувачам-практикантам та знайомить їх з організацією роботи;
- проводить інструктаж по техніці безпеки;
- проводить екскурсії на підприємстві;
- контролює дотримання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складає графік проходження здобувачами практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати огляд здобувачами робочих місць, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності менеджера на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню здобувачами графіку та виконання програми практики, консультивати здобувачів, залучати їх до виконання виробничих завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчальний відділ КНУКіМ;
- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

9. ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Інструктажі з охорони праці — один із найбільш ефективних видів навчання з питань безпечного виконання робіт. Інструктаж починається з загальних відомостей про базу практики (підприємство), організацію, особливості виробництва. Основні положення законодавства про охорону праці акцентують увагу на тривалості робочого часу здобувачів під час проходження практики, що регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Загальні правила поведінки здобувача на базі практики:

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;
- вимог трудового законодавства, передбачених для працівників бази практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та особистої гігієни;

- вивчити методи і засоби попередження нещасних випадків та професійних захворювань. Основні вимоги щодо попередження електро- травматизму;
- вивчити способи та засоби запобігання пожежам, вибухам, аваріям.

По закінченні інструктажу проводиться усне опитування здобувачів щодо засвоєння викладеного матеріалу.

9.1. Інструкція з охорони праці під час проходження практики в умовах карантину

Керуючись Законами України від 06.04. 2000 №1645 – III «Про захист населення від інфекційної хвороби», «Про охорону праці», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID – 19)», рекомендовано дотримуватись наступних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм:

- верхній одяг зберігати в окремій шафі;
- перед початком роботи ретельно мити руки з милом і обробляти їх спиртовмісним розчином або антисептиком;
- робоче місце, стіл, клавіатуру, музичний інструмент протирати разовою серветкою з дезінфікуючим засобом;
- провітрювати приміщення кожні 2-3 години;
- зберігати соціальну дистанцію 1-1,5м;
- правильно користуватися маскою: знімати її не доторкаючись до зовнішньої поверхні, користуватися не більше 2-3 годин, утилізувати маску в закриті ємкості;
- дотримуйтесь правил респіраторної гігієни: при кашлі або чханні прикривайте рот і ніс серветкою, використану серветку відразу викидайте у спеціальний контейнер, по можливості не чіпайте руками очей, носа, рота;
- уникайте контактів з потенційно хворими;
- при перших симптомах негайно звертайтеся за медичною допомогою, до сімейного лікаря, залишайтеся вдома на самоізоляції.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється максимально 100 балами. Кількість балів знімається за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам; відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення матеріалів в додатках тощо).
2. Несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту.
3. Відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладення.
4. Виклад теоретичної частини не відповідає вимогам (відсутність глибини, всебічності, повноти викладення, визначення дискусійних питань тощо).

5. Відсутність ілюстративного матеріалу, його аналізу та прив'язки до змісту тексту.
6. Відсутність визначених проблем у вивченні теми, шляхів їх вирішення, відсутність власної точки зору та аргументації.
7. Невідповідність висновків вимогам (відсутність зв'язку з результатами дослідження, підсумків з розглянутих питань).
8. Неправильно оформлений список літератури.

Під час роботи над звітом не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями.

Кількість балів за роботу здобувача під час проходження практики визначається комісією за критеріями відповідно таблиці розрахунку підсумкового балу заліку з ознайомчої практики.

Таблиця розрахунку підсумкового балу до заліку з ознайомчої практики

з/п	Вид роботи	Максимальний бал
1	Хоровий клас (методика та практика роботи з народним хором)	35
2	Виконання здобувачами завдань відповідно графіку проходження ознайомчої практики	40
3	Оформлення звіту про проходження практики	10
4	Оформлення щоденника практики	10
5	Інші види робіт (профорієнтаційна, культурно-просвітницька діяльність)	5

Враховуючи набрану кількість балів, у цілому звіт з практики оцінюється наступним чином:

«А (90-100 балів)» – зміст та оформлення звіту та щоденника відповідають стандартам. Характеристика позитивна / відмінна. Здобувач-практикант повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної творчої роботи. Обов'язкова наявність супровідного матеріалу з баз практики.

«В (84–89 балів)» – є несуттєві зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження ознайомчої практики. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Часткова наявність супровідного матеріалу з баз проходження практики.

«С (74–83 балів)» – зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження ознайомчої практики несуттєві і не стосуються логічної побудови звіту. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на

запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Супровідний матеріал з баз проходження практики виконаний не якісно, з помилками у оформленні.

«D (66–73 балів)» – звіт і щоденник оформлені не дбало. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі логічні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Супровідний матеріал з баз проходження практики оформлений не за стандартом.

«E (61–65 балів)» – звіт і щоденник оформлені не якісно. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі змістовні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Відсутній супровідний матеріал з баз проходження практики.

«FX (21–60 балів)» – у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав задовільних відповідей.

«F (0–20 балів)» – у звіті не висвітлені питання ознайомчої практики, здобувач не розуміє сутності завдань, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав вірних відповідей, виявив повну необізнаність з положеннями практичної підготовки.

Якщо здобувач пропустив більше 3 днів практики з поважних причин, він відпрацьовує їх, узгодивши з керівником практики від університету та бази практики в повному обсязі у поза навчальний час. Лише після цього йому може бути зараховано цей вид практики.

Здобувачам, які не виконали програмних вимог, призначається повторна практика. Вона встановлюється на повний термін певного виду практики або його частину і з визначенням в разі необхідності нової бази проходження практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D		
61–65	E	задовільно	
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта): монографія / ред.-упоряд. О. М. Лігус. Київ : Ліра-К, 2017. 220 с.
2. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Український Світ : навч. посіб. 2002. 439 с.
3. Волошин Розвиток вокально-виконавської майстерності вокалістів мистецьких навчальних закладів. Зб. наук. пр. Уманського держ. педаг. унів. 2021. Вип. 4. С.136-142.
4. Гулеско І. І. Національний хоровий стиль : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків, 2011. 90 с.
5. Диригентсько-хоровий практикум : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв . Київ : КНУКіМ, 2018. 42 с.
6. Кречко Н. М. Академічне хорове мистецтво України : монографія. Київ : 2017. 219 с.
7. Кречко Н. М. Актуальні питання роботи диригента з хоровим колективом. Тернопіль : Вид-во «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія : мистецтвознавство». 2018. №1 (вип. 38). С. 63-68
8. Лащенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
9. Лебідь Ю.С. Формування досвіду саморегулювання студентів-музикантів: Методичні рекомендації для викладачів ЗВО культури і мистецтв. Київ, 2019. 52 с.
10. Можайкіна Н. С. Методика викладання вокалу. Хрестоматія : навч. посіб. Київ : Вид-во Ліра-К, 2016. 216 с.
11. Нарожна Н. І. Постановка голосу для студентів 2 курсу. Київ : Ліра – К, 2017. 36 с.

Допоміжна

1. Андрійчук П. О. Розвиток аматорського хорового мистецтва у контексті музичної культури України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. Вісник КНУКіМ. Серія: *Музичне мистецтво*: зб. наук. пр. Київ, 2020. Т. III, № 1. С. 71- 80.
2. Кречко Н. М. Актуальні питання роботи диригента з хоровим колективом. Тернопіль: Вид-во «Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія : мистецтвознавство». 2018. №1 (вип. 38). С. 63-68.
3. Перцова Н. О., Шевченко В. В., Симеорова Ю. В. Музично-теоретичний практикум (сольфеджіо, гармонія) : методичні рекомендації до самостійної роботи. Київ : НАКККіМ, 2017. 93 с.

4. Перцова Н. О., Шевченко В. В., Симеонова Ю. В. Хорознавство: методичні рекомендації до самостійної роботи. Київ : НАКККіМ, 2017. 68 с.
5. Регеша Н. Л. Особливості роботи з вокалістом-початківцем: художньо-виконавський аспект. *Імідж сучасного педагога*-електрон. наук. фаховий журнал. Полтав. обл. ін-т післядипл. пед. освіти ім. М. В.Остроградського; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. 2018. № 3 (180). С. 77-80.
6. Сіненко О. Особливості міжколективних зв'язків студентських аматорських хорових колективів. Україна – Греція в діалозі культур : Афонська спадщина, Грецько-слов'янські зв'язки, мовні та наукові контакти. Зб. наук. праць. Київ : Міленіум, 2015. С. 181 – 184.
7. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кін. XIX – XX ст.). Київ, 2017. 180 с.
8. Сучасне вокальне мистецтво в Україні монографія / ред.-упоряд. В.В. Сінельнікова, А. Б. Попова. Київ, 2017. 252 с.
9. Словник-довідник співака : навч. посіб. уклад. Д. І. Балдинюк, Н. А. Балдинюк, вид. 2. Умань : РВЦ «Софія», 2015. 108 с.
10. Ткач А.А. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів : Фах «Сольний спів». НААКіМ. Київ, 2017. 32 с.
11. Читання хорових партитур : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 72 с.

Інформаційні ресурси

7. <https://mon.gov.ua/ua> – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України (дата звернення 18.08.22)
8. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В. І. Вернадського. (дата звернення 18.08.22)
9. <http://lib.knukim.edu.ua/> - наукова бібліотека КНУКіМ (дата звернення 18.08.22)
10. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kolessa_Mykola/Osnovy_tekhniky_dyryhuvannia (дата звернення 18.08.22)
11. Мархлевский А. С. Практичні основи роботи в хоровому класі. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3139714/> (дата звернення 18.08.22)
12. 23 онлайн – постановки українських оперних театрів <https://theatre.love/blog/23-onlayn-postanovki-v-d-ukra-nskih-opernih-teatr-v/> (дата звернення 18.08.22)

ДОДАТКИ

Додаток 1

а) Зразок титульного аркуша “Щоденника практики”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Здобувача(ки) _____

Курс: I

Група ТДН-22

Кафедра музичного мистецтва

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Назва ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Вид практики: Ознайомча

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Зразок заповнення щоденника практики

№ з/п	Дата	Перелік виконаних завдань та робот	Анотація
1.	05.12.22 р.	Організаційні збори. Інструктаж з техніки безпеки та порядок проходження практики. Інформація про бази практики.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
2.	06.12.22 р.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
3.	07.12.21 р.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>

Зразок титульного аркуша “Звіт про практику”
Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЗВІТ ПРО ПРАКТИКУ

Здобувача(ки) _____

Курс: I

Група ТДН-22

Кафедра музичного мистецтва

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Назва ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Вид практики: Ознайомча

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Терміни: з 05.12.2022 по 18.12.2022

09.01.2023 по 05.02.2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

**Кафедра музичного мистецтва
Лабораторія професійної практичної підготовки**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
«ПРАКТИКА: НАВЧАЛЬНА»
для здобувачів вищої освіти II курсу
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво
освітньо-професійна програма
Диригентсько-хорове мистецтво (народне)**

**термін практики
4 тижні з 21.11.2022 – 18.12.2022
8 тижнів з 09.01.2023 – 05.03.2023**

Робоча програма «Практика: Навчальна», освітньо-професійна програма «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)». Київ : КНУКіМ, 2022. 25 с.

Розробники:

Ніна МАТВІЄНКО, народна артистка України, професор з/н

Ольга ВОЙЧЕНКО, заслужена артистка України, доцент

Валентин ЛІГУС, заслужений артист України, доцент

Рецензент:

Пелагея ПАВЛЮЧЕНКО, народна артистка України, професор

Схвалено рішенням кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 1 від 26 серпня 2022 року

Затверджено рішенням Вченої ради Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 2 від 12 вересня 2022 року

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Зміст і завдання практики, план (порядок) її проходження	6
2. Термін практики	9
3. Перелік основних баз практики	9
4. Перелік документів, необхідних для розподілу і направлення здобувачів на практику	11
5. Перелік і зразки звітних документів, які потрібні заповнити здобувачу під час практики і подати на кафедру після її закінчення	11
6. Індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи здобувачів	12
7. Обов'язки здобувачів на практиці	14
8. Обов'язки керівників практики від кафедри і баз практики	15
9. Правила техніки безпеки	17
10. Критерії оцінювання	18
11. Рекомендована література	21
12. Додатки	24

ВСТУП

У підготовці кадрів вищої кваліфікації важливе місце посідає практика. Вона є суттєвою складовою навчального процесу, проводиться з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок у межах майбутньої спеціальності, досвіду самостійної роботи.

Практична підготовка здобувачів факультету музичного мистецтва у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності – один з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід.

Програма навчальної практики враховує рекомендації та пропозиції стейкхолдерів – роботодавців щодо підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва за ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», що спрямовує здобувачів до творчого переосмислення традицій українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики; спрямовує на роботу в мистецьких колективах різних складів, рівнів (професійних, аматорських), вікових груп (дитячих, дорослих).

Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Проходження навчальної практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.
- СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
- СКВ19. Здатність акумулювати і творчо переосмислювати традиції українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

- ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом, голосом на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.
- ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/ хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.
- ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРН передбачені ЗВО:

- ПРНВ18. Демонструвати вміння застосовувати традиційні принципи українського народнопісенного хорового виконавства, різновекторно переосмислюючи їх в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

Можливими базами для проведення навчальної практики на II-му курсі є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці і педагоги-методисти (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні і аматорські колективи, професійні та аматорські вокальні ансамблі і студії, музичні школи та школи мистецтв тощо).

Навчальна практика на II-му курсі розподіляється на дві складові: організаційна та виконавська (у творчому колективі). *Організаційна практика* – другий етап практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних навичок, що допоможуть їм

в майбутньому організувати навчальний процес, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі, просвітницькі та благодійні культурно-мистецькі заходи. В ході *виконавської (у творчому колективі за фаховим спрямуванням) практики* здобувачі вивчають реальні умови і форми практичної діяльності учасника музичного колективу, удосконалюють свою виконавську майстерність, набувають навички колективного музикування, відчуття ансамблю, здобувають сценічний досвід, опановують різноманітний репертуар, розвивають організаційні здібності. Отже, під час проходження навчальної практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності, збирають та аналізують матеріали для звіту.

Перед початком практики на кафедрі музичного мистецтва проводиться настановча конференція, у якій беруть участь здобувачі-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від КНУКІМ знайомить здобувачів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження навчальної практики, обов'язками здобувачів-практикантів та керівників. Для кожної бази практики з числа здобувачів призначається староста.

1. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, ПЛАН (ПОРЯДОК) ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯ

Навчальна практика – наступний етап практичної підготовки майбутнього фахівця. Вона розширює уявлення здобувачів про форми і методи роботи на всіх напрямках функціонування музичного мистецтва, сприяє усвідомленню його соціальної значущості і формуванню стійкого інтересу до майбутньої професії, вчить акумулювати і систематизувати інформацію про різні види музичної діяльності, робити відповідні висновки

Метою навчальної практики на II-му курсі є узагальнення і систематизація набутих здобувачами теоретичних знань, вироблення вмінь та навичок, застосування їх на практиці. Навчальна практика має дві складові: організаційна практика та виконавська практика.

Мета організаційної практики – оволодіння організаційними основами функціонування музичних навчальних закладів та мистецьких колективів.

Мета виконавської практики у творчому колективі – здобуття практичних навичок колективного музикування.

Завдання навчальної практики:

- ознайомлення зі змістом і формами роботи на базі практики;
- виконання конкретних завдань, передбачених програмою практики;
- закріплення теоретичних і методичних знань шляхом оволодіння усім циклом виконавського процесу;

- вдосконалення практичних знань і навичок, здобутих у процесі навчання;
- ознайомлення з вокально-хоровим репертуаром української народнопісенної традиції;
- оволодіння організаційними основами функціонування освітнього закладу, творчого колективу.

Результатами практики є: набуття досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності та збір матеріалів для звіту.

Тема	Зміст роботи	Кількість годин
Підготовчий етап навчальної практики		
Отримання основних завдань здобувачем-практикантом	<p>Пройти інструктаж з техніки безпеки та про порядок проходження практики;</p> <ul style="list-style-type: none"> - отримати консультації у керівника практики від університету щодо баз проходження практики; - чітко знати основні вимоги щодо предмету навчальної практики на основі отриманих теоретичних і практичних знань з фахових курсів; - інформувати керівника про базу проходження практики. 	12 год.
Розробка індивідуального плану здобувача-практиканта	<p>Розробка та виконання індивідуального плану здійснюється на основі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - напрямків діяльності кафедри музичного мистецтва ФММ КНУКіМ; - робочої програми та методичних рекомендацій; - звітність з питань проходження навчальної практики відбувається на основі розробленого та виконаного індивідуального плану. 	8 год.
Практичний етап навчальної практики		
Реалізація плану – виконання завдань	<p>Здобувач-практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> - консультується з керівником 	230 год.

	<p>від бази практики та від університету – отримує завдання;</p> <ul style="list-style-type: none"> - погоджує графік проходження практики; - проходить інструктаж з техніки безпеки та організації трудового процесу на базі практики; - виконує індивідуальні завдання, що пов'язані з предметом навчальної практики, протягом терміну, призначеного для проходження практики. 	
Обробка та аналіз вихідних даних для оформлення звітної документації	<p>Здобувач-практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подає результати виконання індивідуальних завдань на оцінювання керівників від КНУКіМ; - оформлює звітні документи про проходження навчальної практики та подає їх на розгляд керівників від КНУКіМ: звіт та щоденник про проходження практики; - отримує характеристику за час проходження практики, в якій подається запропонована керівником від КНУКіМ оцінка діяльності здобувача. 	40 год.
Звітний етап навчальної практики		
Написання звіту та захист навчальної практики	<p>Підготовка здобувачем-практикантом звітної документації з навчальної практики до здачі керівнику з бази КНУКіМ. До складу звітної документації входить:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звіт про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - щоденник про проходження практики з візами керівників 	70 год.

	<p>від КНУКіМ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеристика 3 запропонованою оцінкою керівником від КНУКіМ; - супровідний матеріал (зразки документів, записів журналів реєстрації, фото, відео звіти, анотації концертів та вистав тощо) - захист навчальної практики перед керівником практики від КНУКіМ. - оцінка звітності навчальної практики за результатами захисту. 	
	Всього 360 годин	360 год.

2. ТЕРМІН ПРАКТИКИ

Тривалість практики визначається вимогами стандарту вищої освіти та відображається відповідно в освітньо-професійній програмі, навчальному плані та графіку навчального процесу.

Проходження навчальної практики здобувачами II курсу складається з двох частин згідно наказу «Про затвердження графіків навчального процесу КНУКіМ 2022-2023 навчального року» (денної форми навчання).

Терміни проходження навчальної практики:

I семестр – **21.11.2022 – 18.12.2022**

II семестр – **09.01.2023 – 05.03.2023**

3. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ БАЗ ПРАКТИКИ

Заняття під час практики. Обов'язковою складовою навчальної практики здобувачів – музикантів КНУКіМ є заняття у базовому творчому колективі – Українському народному хорі ім. С. Павлюченка – художній керівник, кандидат мистецтвознавства, доцент О. Скопцова. Неперервність занять з творчого колективу протягом навчального семестру та під час проходження практики необхідна задля забезпечення розвитку і вдосконалення фахових вмінь, знань і навичок, підвищення професійного рівня творчого колективу, набуття і розвитку практичних навичок колективно-мистецької роботи; активної участі у підготовці концертних програм до підсумкової атестації. Заняття у творчому колективі займає 25% від відведеного навчального часу на навчальну практику (за робочими планами на 2022 – 2023 навчального року – 90 годин).

3.1. Бази практики – ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» –
 відповідальна Скопцова О. М., кандидат мистецтвознавства, доцент.

№	Назва установи	Адреса установи	ПІБ керівника	Контактний телефон
15.	Київський академічний театр українського фольклору «Берегиня»	Київ, вул. Серафимовича, 3а	Директор-художній керівник – Генсіцька І. Б	(044) 550-13-79, 553-94-69
16.	Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина»	Київ, вул. Межигірська, 2	Художній керівник - директор ансамблю – Комлікова А.	(044) 425-68-45, 425-30-04, 425-32-47
17.	Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва	Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Лисич О. О.	(044) 280-95-02; 280-95-89
18.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен	Київ, проспект Перемоги, 35	Художній керівник – Стоцький В. І	(098) 498-35-16
19.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки	Київ, Бульвар Т. Шевченка, 50-52	Директор учбової студії - Видрак М. Р.; Викладач – фольклорист – Пихтін Є.	телефон 486-49-51
20.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»	м. Київ-10, вул. Московська, 3. Центр художньої та технічної творчості «Печерськ»	Художній керівник ансамблю – Андрійчук П. О.	066 33-44-500; 063-64-54-111
21.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин»	Київ, проспект Перемоги, 112	Художній керівник – Гладушевська Н. А.	(098) 231 45 34
22.	Хор «Будівельник» Київської міської професійної спілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів	Київ, вул. Антоновича, 140	Хормейстер – Романенко В. В.	(097) 582-24 98

Індивідуальні завдання на виконавську практику у творчому колективі (за фаховим спрямуванням):

1. Ознайомитись з функціями хормейстера .
2. Опанувати принципи роботи з нотним текстом.
3. Опанувати види репетиційної роботи.
4. Розвинути навички розспівування колективу (для диригентів та співаків).
5. Проаналізувати режим роботи артиста хору та диригента: тривалість роботи, відпочинку, методи адаптації в хоровому колективі.
6. Вивчити систему технічного забезпечення роботи творчого колективу.
7. Опанувати репертуар різних форм і стилів.
8. Брати участь в концертних виступах творчого колективу (тематичних, просвітницьких, благодійних).
9. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану навчальної проходження практики.

4. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ І НАПРАВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИКУ

Розподіл і направлення здобувачів II курсу передбачає підготовку наступних документів:

- список здобувачів II курсу для проходження навчальної практики;
- закріплення академічних груп за керівниками практики від університету, факультету;
- підготовлені договори на проведення практики здобувачів ФММ, підписані з однієї сторони КНУКіМ, в особі першого проректора, з іншої – керівником організації (підприємства);
- підготовлений паспорт установи – бази практики, підписаний керівником організації (підприємства).

5. ПЕРЕЛІК І ЗРАЗКИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОТРІБНІ ЗАПОВНИТИ ЗДОБУВАЧУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАТИ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЇЇ ЗАКІНЧЕННЯ

Після закінчення терміну проходження навчальної практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і характерна форма звітності здобувача за практику – це подання електронного звіту, підписаного і оціненого керівником від КНУКіМ. Практика завершується диференційованим заліком і зараховується здобувачеві за умови виконання завдань у повному обсязі.

По завершенні практики здобувач у триденний термін подає керівникові практики від університету такі документи:

3. Щоденник з детальним описом виконаної роботи. (див. Додаток 1)
4. Звіт про виконану роботу. (див. Додаток 2)

5.1. Вимоги до оформлення щоденника:

- Щоденник виконується у вигляді таблиці, заповнення граф якого відбувається у відповідності з порядком проходження практики в різних творчих та навчальних колективах.
- Після проходження навчальної практики керівник від КНУКіМ підписує щоденник проходження практики.
- До вищезгаданих документів по мірі можливості додаються додаткові фіксовані матеріали виконаної роботи (якщо такі є) – програми, афіші, рецензії.
- Звіт з практики захищається здобувачем перед керівником практики від КНУКіМ і, за можливості, від баз практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та в індивідуальний план здобувача за підписом керівника практики від КНУКіМ.

5.2. Вимоги до оформлення звіту:

- Звіт про практику має бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору (на одному боці аркуша білого паперу формату А4, обсягом 13-21 листа, шрифту 13).
- Текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: зліва – 30мм, зверху та знизу – 20мм, а справа – 10мм. Відстань між заголовками і текстом повинна бути через 1 інтервал. У комп'ютерному варіанті на сторінці має міститися до 30 рядків по 60-70 знаків у кожному (шрифт Times New Roman, 1,5 міжрядковий інтервал).
- До звіту включаються: титульний аркуш, зміст, де зазначаються назви всіх розділів звіту, основна частина та додатки (супровідний матеріал). Звіт складається з наступних розділів:

Вступ. Загальні відомості про навчальну практику. Мета та завдання навчальної практики.

Розділ I – повна характеристика баз практики. Назва і характеристика колективів, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

Розділ II – теоретичний аналіз виконаних індивідуальних завдань практичної підготовки;

Висновки з окресленими позитивними та негативними моментами практичної підготовки;

Літературні джерела: інформаційні ресурси, ноти;

Додатки: фото, аудіо, відео матеріали.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Під час навчальної практики здобувачі повинні виконати наступні індивідуальні завдання (розподіл часу може бути зміненим в залежності від специфіки роботи практиканта):

1. Вести щоденник спостережень.
2. Ознайомитися з основами організації музичного колективу. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва і характеристика колективу, матеріальна база, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування колективу, види занять, графік роботи, планування навчального, творчого процесів та виховної роботи, концертна діяльність, принципи набору (критерії визначення здібностей, рівня підготовки).
3. Ознайомитися з організацією культурно-мистецьких заходів: відвідати 2-3 заходи (в умовах карантину в on line режимі). Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва заходу, дата, місце проведення, тематика, характеристика аудиторії, технічні та акустичні можливості залу (майданчика), роль і місце в цьому заході музичного мистецтва, виконавці, їх репертуар і коротка характеристика виступу.
4. Вивчити за допомогою керівника від бази практики із творчим колективом 2-3 твори, брати участь у репетиційній і концертній діяльності колективу як помічник керівника від бази практики; помічник диригента/хормейстера хору; помічник інспектора хору.
5. Підготувати відеозаписи творів програми з фаху 2-3.
6. Ознайомитися з вимогами щодо текстів оголошень, афіш, програм і запрошень на концерт:
 - а) скласти текст оголошення про набір до навчального музичного закладу, про проведення академічного концерту, технічного заліку, іспиту;
 - б) скласти текст афіші, програми та запрошення на концерт.
7. Оформити звітні документи практики.

6.1. Індивідуальні завдання в умовах дистанційного навчання

Навчальна практика в умовах карантину передбачає новітні підходи до її організації з метою виконання визначених у попередньому розділі завдань.

Зокрема, основним інструментом її реалізації вбачається робота з інтернет-ресурсами:

- офіційними сайтами провідних мистецьких колективів Києва, України, світу;
- інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram) тощо.

Такий формат роботи має на меті знайомство здобувачів з історією,

вокально-хоровим репертуаром, особливостями роботи хорових колективів, професійною діяльністю виконавців-солістів та передбачає можливість участі у колективних заходах.

Перелік інтернет-ресурсів із посиланнями на них міститься у Додатку 3. Він може бути доповнений керівниками напрямів.

6.2. Самостійна робота

Самостійна робота формує навички та вміння, підвищує вимогливість до себе, удосконалює професійний та загальнокультурний рівень майбутнього музиканта. Основою самостійної роботи здобувачів є теоретичне та практичне засвоєння дисциплін фахового спрямування. **Метою самостійної роботи** є вироблення навичок опрацювання спеціальної літератури та вокально-хорових партитур, необхідних для належного засвоєння спеціальних навчальних дисциплін, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення та викладання одержаної інформації.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Тільки під час самостійної роботи здобувач має можливість розвинути пізнавальні та виконавські здібності, пам'ять, самостійне мислення, наполегливість і, головне, виробити вміння самостійного здобуття знань. Під час самостійної роботи краще за все проявляються індивідуальні особливості здобувача, його здібності та нахили.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, спеціалізованій навчальній аудиторії або комп'ютерному класі університету, студійних лабораторіях, а також у домашніх умовах. Самостійна робота носить суто індивідуальний характер, однак можливе й колективне осмислення та вивчення навчального матеріалу (ансамблеве музикування).

Під час самостійної роботи здобувачу пропонуються наступні види завдань:

- провести музично-текстологічний та виконавський аналіз музичних творів з програми з фаху;
- опанувати вокально-хорового репертуару народнопісенної традиції;
- розвинути навички читання з листа вокально-хорових творів;
- опрацьовувати музично-теоретичну літературу з дисципліни: «Гармонія», «Історія світової музики».

7. ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИЦІ

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики;
- одержати необхідну документацію з проходження практики;
- одержати індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- отримати завдання для самостійної роботи;
- своєчасно прибути на базу практики КНУКіМ;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук - оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики.

Перед початком практики здобувач має отримати:

- на кафедрі музичного мистецтва – програму навчальної практики, індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, щоденник з практики.

Перед початком практики здобувач має пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

8. ОBOB`ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ І БАЗ ПРАКТИКИ

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих висококваліфікованих спеціалістів.

Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на керівника, який призначає відповідального за проходження навчальної практики здобувачів наказом по підприємству.

8.1. Організація та керівництво практикою від кафедри

Відповідальність за організацію практики, її проведення і контроль покладається на завідувача кафедри музичного мистецтва Київського Національного університету культури і мистецтв та завідувача лабораторією навчально-практичної підготовки факультету. Завідувач кафедри та відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі:

- здійснюють організаційне керівництво практикою здобувачів і контроль за її проведенням;
- організують практику здобувачів на кафедрі відповідно до положення про практику;
- призначають з числа досвідчених викладачів керівників практики здобувачів від кафедри;
- готують і представляють у навчальний відділ КНУКіМ списки здобувачів і необхідну документацію по організації навчальної практики здобувачів;
- забезпечують здобувачів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;

- готують і проводять організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- формують комісію з прийому і захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки і представляють його в навчальний відділ університету;
- організують на кафедрі збереження звітів і щоденників здобувачів по практиці.

В обов'язки керівника практики від кафедри входить:

- контроль перед початком практики підготовленості баз практики та проведення відповідних заходів до роботи здобувачів - практикантів;
- забезпечення проведення організаційних заходів перед початком навчальної практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; видача здобувачам необхідних документів (направлення, програми, щоденника, індивідуального завдання та завдання для самостійної роботи);
- роз'яснення положень програми навчальної практики, графіків її проходження, завдань з практики; повідомлення здобувачів про порядок захисту звітів про практику, який затверджується кафедрою;
- забезпечення високої якості проходження здобувачами практики, перевірка її суворої відповідності навчальним планам і програмам;
- контроль виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку на базах практики;
- методичне керівництво роботою здобувачів по написанню звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів;
- перевірка звітів і щоденників здобувачів по завершенні практики, написання відгуку про їх роботу;
- участь у роботі комісії з захисту звітів про практику;
- подання завідувачу кафедри письмового звіту про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практики здобувачів.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується викладачами кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв, які закріплюються за видами практики.

8.2. Обов'язки керівник практики від підприємства:

- організовує робочі місця практикантам та знайомить здобувачів з організацією роботи;
- проводить інструктаж по техніці безпеки;
- проводить екскурсії на підприємстві – базі практики;
- контролює дотримання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складає графік проходження здобувачами практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати здобувачів на робочі місця, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності директора / художнього керівника на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню здобувачами графіку та виконання програми практики, консультувати здобувачів, залучати їх до виконання виробничих завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчальний відділ КНУКіМ;
- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

9. ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Інструктажі з охорони праці — один із найбільш ефективних видів навчання з питань безпечного виконання робіт. Інструктаж починається з загальних відомостей про базу практики (підприємство), організацію, особливості виробництва. Основні положення законодавства про охорону праці акцентують увагу на тривалості робочого часу здобувачів під час проходження практики, що регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Загальні правила поведінки здобувача на базі практики:

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та особистої гігієни;
- вивчити методи і засоби попередження нещасних випадків та професійних захворювань. Основні вимоги щодо попередження електро- травматизму;
- вивчити способи та засоби запобігання пожежам, вибухам, аваріям.

По закінченні інструктажу проводиться усне опитування здобувачів щодо засвоєння викладеного матеріалу.

9.1. Інструкція з охорони праці під час проходження практики в умовах карантину

Керуючись Законами України від 06.04. 2000 №1645 – III «Про захист населення від інфекційної хвороби», «Про охорону праці», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID – 19)»,

рекомендовано дотримуватись наступних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм:

- верхній одяг зберігати в окремій шафі;
- перед початком роботи ретельно мити руки з милом і обробляти їх спиртовмісним розчином або антисептиком;
- робоче місце, стіл, клавіатуру, музичний інструмент протирати разовою серветкою з дезінфікуючим засобом;
- провітрювати приміщення кожні 2-3 години;
- зберігати соціальну дистанцію 1-1,5м;
- правильно користуватися маскою: знімати її не доторкаючись до зовнішньої поверхні, користуватися не більше 2-3 годин, утилізувати маску в закриті ємкості;
- дотримуйтеся правил респіраторної гігієни: при кашлі або чханні прикривайте рот і ніс серветкою, використану серветку відразу викидайте у спеціальний контейнер, по можливості не чіпайте руками очей, носа, рота;
- уникайте контактів з потенційно хворими;
- при перших симптомах негайно звертайтеся за медичною допомогою, до сімейного лікаря, залишайтеся вдома на самоізоляції.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється максимально 100 балами. Кількість балів знімається за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам; відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення матеріалів в додатках тощо).
2. Несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту.
3. Відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладення.
4. Виклад теоретичної частини не відповідає вимогам (відсутність глибини, всебічності, повноти викладення, визначення дискусійних питань тощо).
5. Відсутність ілюстративного матеріалу, його аналізу та прив'язки до змісту тексту.
6. Відсутність визначених проблем у вивченні теми, шляхів їх вирішення, відсутність власної точки зору та аргументації.
7. Невідповідність висновків вимогам (відсутність зв'язку з результатами дослідження, підсумків з розглянутих питань).
8. Неправильно оформлений список літератури.

Під час роботи над звітом не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями.

Кількість балів за роботу здобувача під час проходження практики визначається комісією за критеріями відповідно таблиці розрахунку підсумкового балу заліку з навчальної практики.

Таблиця розрахунку підсумкового балу до заліку з навчальної практики

№ з/п	Вид роботи	Максимальний бал
1	Хоровий клас (методика і практика роботи з народним хором)	35
2	Робота здобувача на базі практики	40
3	Оформлення звіту про проходження практики	10
4	Оформлення щоденника практики	10
5	Інші види робіт (профорієнтаційна, культурно-просвітницька діяльність)	5

«А (90-100 балів)» – зміст та оформлення звіту та щоденника відповідають стандартам. Характеристика позитивна / відмінна. Здобувач-практикант повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної творчої роботи. Обов'язкова наявність супровідного матеріалу з баз практики.

«В (84–89 балів)» – є несуттєві зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження навчальної практики. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Часткова наявність супровідного матеріалу з баз проходження практики.

«С (74–83 балів)» – зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження навчальної практики несуттєві і не стосуються логічної побудови звіту. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Супровідний матеріал з баз проходження практики виконаний не якісно, з помилками у оформленні.

«D (66–73 балів)» – звіт і щоденник оформлені не дбало. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі логічні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Супровідний матеріал з баз проходження практики оформлений не за стандартом.

«Е (61–65 балів)» – звіт і щоденник оформлені не якісно. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі змістовні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Відсутній супровідний матеріал з баз проходження практики.

«FX (21–60 балів)» – у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав задовільних відповідей.

«F (0–20 балів)» – у звіті не висвітлені питання навчальної практики, здобувач не розуміє сутності завдань, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав вірних відповідей, виявив повну необізнаність з положеннями практичної підготовки.

Якщо здобувач пропустив більше 3 днів практики з поважних причин, він відпрацьовує їх, узгодивши з керівником практики від університету та бази практики в повному обсязі у поза навчальний час. Лише після цього йому може бути зараховано цей вид практики.

Здобувачам, які не виконали програмних вимог, призначається повторна практика. Вона встановлюється на повний термін певного виду практики або його частину і з визначенням в разі необхідності нової бази проходження практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D		
61–65	E	задовільно	
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта) : колективна монографія / ред.-упоряд. О. М. Лігус ; МОН України. Київ : Ліра-К, 2017. 220 с.
2. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навч. посіб. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
3. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Український Світ: навч. посіб. 2002. 439 с.
4. Гулеско І. І. Національний хоровий стиль : навч. посіб. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Харків, 2011. 90 с.
5. Диригентсько-хоровий практикум : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 42 с.
6. Дорофєєва В. Ю., Брояко Н. Б. До проблеми підготовки музикантів-професіоналів у сучасній системі мистецької вищої освіти. *Scientific research of the XXI century. Volume 1: collective monograph* / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, Los Angeles : GS publishing service, 2021. 430 p. С. 264-267. DOI: 10.51587/9781-7364-13302-2021-001-264-267
7. Лащенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
8. Перцова Н. О., Дорофєєва В. Ю. Риси хорової творчості українських композиторів-піснярів 50-70х років ХХ століття. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. Вип. 33. Київ : Міленіум. 2018. Том 33. С.428-434.
9. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кін. ХІХ – ХХ ст.). Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. 180 с.
10. Сольно-ансамблевий практикум: методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 54 с.
11. Сучасне вокальне мистецтво в Україні (колективна монографія) / Ред.-упоряд. В. В. Сінельнікова, А. Б. Попова. Київ, 2017. 252 с.
12. Читання хорових партитур : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 72 с.

Допоміжна

1. Андрійчук П. О. Розвиток аматорського хорового мистецтва у контексті музичної культури України другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

- Вісник КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво: зб. наук. пр.* Київ, 2020. Т. III, № 1. С. 71- 80.
2. Іваницький А. І. Українська народно-музична творчість: посібник для вищ. та серед. уч. закл. Київ : Музична Україна, 1999. 334 с.
 3. Карпун А. Л. Керівництво гуртами українського народного співу : навч.-метод. посібник. М-во культури і мистецтв України, КНУКіМ. Київ : Духовне оздоровлення, 2001. 614 с.
 4. Методичні рекомендації до дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика»: для студентів вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво» спеціальностей «Диригування» та «Музична педагогіка і виховання» освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» / О. Л. Колубаєв. Івано-Франківськ : Вид-во «Лілея-НВ», 2014. 32 с.
 5. Растригіна А. М. Практико-орієнтований підхід в системі підготовки майбутнього педагога-музиканта. Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей: Зб. матеріалів ІХ педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької / гол. ред.: І. А. Зязюн. Вип. 3 (7). Чернівці : Зелена Буковина, 2011. С. 71-76.
 6. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2001. 272 с.
 7. Скопцова О. М. Специфіка використання інструментального супроводу в народному хорі. *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал.* 2019. Вип.1 (184). С. 59-61
 8. Шевченко В. В. Сучасні методи опрацювання народної пісні на прикладі хорових обробок О. Яковчука та Г. Гаврилець. Видав. ТНПУ. Журнал «Наукові записки». 2018. №1. С. 334 - 340.
 9. Шевченко В. В. Розвиток народного хорового виконавства в суспільстві на сучасному етапі». *Харківська державна академія культури. Зб. наук. праць «Культура України».* 2018. № 61. С. 41 - 52.

Інформаційні ресурси

13. <https://mon.gov.ua/ua> – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України (дата звернення 21.08.22)
14. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В. І. Вернадського. (дата звернення 21.08.22)
15. <http://lib.knukim.edu.ua/> - наукова бібліотека КНУКіМ (дата звернення 21.08.22)
16. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kolessa_Mykola/Osnovy_tekhniky_dyryhuvannia (дата звернення 21.08.22)
17. Мархлевский А. С. Практичні основи роботи в хоровому класі. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3139714/> (дата звернення 21.08.22)

18. 23 онлайн – постановки українських оперних театрів
<https://theatre.love/blog/23-onlayn-postanovki-v-d-ukra-nskih-opernih-teatrv/>
(дата звернення 21.08.22)

ДОДАТКИ

Додаток 1

а) Зразок титульного аркуша “Щоденника практики”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Здобувача(ки) _____

Курс: 2

Група ТДН-21

Кафедра музичного мистецтва

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Назва ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Вид практики: Навчальна

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Зразок заповнення щоденника практики

№ з/п	Дата	Перелік виконаних завдань та робот	Анотація
4.	21.11.22 р.	Організаційні збори. Інструктаж з техніки безпеки та порядок проходження практики. Інформація про бази практики.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
5.	22.11.22 р.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
6.	23.11.22 р.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>

Зразок титульного аркуша “Звіт про практику”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЗВІТ ПРО ПРАКТИКУ

Здобувача(ки) _____

Курс: 2

Група ТДН-21

Кафедра музичного мистецтва

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Назва ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Вид практики: Навчальна

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Терміни: з 21.11.2022 по 18.12.2022

09.01.2023 по 05.03.2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Кафедра музичного мистецтва
Лабораторія професійної практичної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА
«ПРАКТИКА: ВИРОБНИЧА»

для здобувачів вищої освіти III курсу
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма
Диригентсько-хорове мистецтво (народне)

термін практики
4 тижні з 21.11.2022 – 18.12.2022
10 тижнів з 09.01.2023 – 19.03.2023

Київ – 2022

Робоча програма «Практика: Виробнича», освітньо-професійна програма «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)». Київ : КНУКіМ, 2022. 27 с.

Розробники:

Лариса ОСТАПЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент

Ольга ВОЙЧЕНКО, заслужена артистка України, доцент

Валентин ЛІГУС, заслужений артист України, доцент

Рецензент:

Пелагея ПАВЛЮЧЕНКО, народна артистка України, професор

Схвалено рішенням кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 1 від 26 серпня 2022 року

Затверджено рішенням Вченої ради Київського національного університету культури і мистецтв

Протокол № 2 від 12 вересня 2022 року

ЗМІСТ

Вступ	4
13. Зміст і завдання практики, план (порядок) її проходження	7
14. Термін практики	10
15. Перелік основних баз практики	10
16. Перелік документів, необхідних для розподілу і направлення здобувачів на практику	12
17. Перелік і зразки звітних документів, які потрібні заповнити здобувачу під час практики і подати на кафедру після її закінчення	13
18. Індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи здобувачів	14
19. Обов'язки здобувачів на практиці	16
20. Обов'язки керівників практик від кафедри і баз практики	16
21. Правила техніки безпеки	18
22. Критерії оцінювання	19
23. Рекомендована література	23
Додатки	26

ВСТУП

У підготовці кадрів вищої кваліфікації важливе місце посідає практика. Вона є суттєвою складовою навчального процесу, проводиться з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок у межах майбутньої спеціальності чи спеціалізації, досвіду самостійної роботи.

Практична підготовка здобувачів факультету музичного мистецтва у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності – один з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід.

Програма практики враховує рекомендації та пропозиції стейкхолдерів – роботодавців щодо підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва за ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», що спрямовує здобувачів до готовності реалізовувати власний практичний досвід у різних видах народнопісенного хорового виконавства в контексті концертно-сценічної практики; спрямовує на роботу в мистецьких колективах різних складів, рівнів (професійних, аматорських), вікових груп (дитячих, дорослих).

Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Проходження виробничої практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.
- СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.
- СК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
- СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.
- СКВ19. Здатність акумулювати і творчо переосмислювати традиції українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.
- СКВ21. Здатність створювати різноманітні інтерпретаційні концепції на основі українських народнопісенних хорових традицій, застосованих в площині професійної композиторської творчості.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

- ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом, голосом на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.
- ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/ хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.
- ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.
- ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.
- ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / практичній діяльності.

ПРН13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

ПРН16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

ПРН передбачені ЗВО:

ПРНВ18. Демонструвати вміння застосовувати традиційні принципи українського народнопісенного хорового виконавства, різновекторно переосмислюючи їх в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

Можливими базами для проведення виробничої практики на III-му курсі є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці, педагоги-методисти (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні та аматорські колективи; вокальні студії, музичні школи та школи мистецтв тощо).

Виробнича практика на III-му курсі розподіляється на три складові: організаційна, виконавська (у творчому колективі) і сольо-виконавська. *Організаційна практика* – важливий етап практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних навичок, що допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний процес, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи.

В ході *виконавської (у творчому колективі за фаховим спрямуванням) практики* здобувачі вивчають реальні умови і форми практичної діяльності учасника музичного колективу, удосконалюють свою виконавську майстерність, набувають навички колективного музикування, відчуття ансамблю, здобувають сценічний досвід, опановують різноманітний репертуар, розвивають організаційні здібності.

Сольо-виконавська практика, в ході якої здобувачі опановують специфіку музичного виконавства, закріплюють практичні уміння і навички, здобуті в процесі аудиторної та поза аудиторної роботи, адаптуються до різноманітних сценічних та акустичних умов, вчаться налагоджувати творчий контакт з слухачами різних рівнів підготовки та вікових груп. Сольо-виконавська практика у VI семестрі є обов'язковою для всіх здобувачів ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)».

Отже, під час проходження виробничої практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності тощо і збирають матеріали для звіту.

Перед початком практики на кафедрі музичного мистецтва проводиться установча конференція, у якій беруть участь здобувачі-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від КНУКІМ знайомить здобувачів та керівників з

наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов'язками здобувачів-практикантів та керівників. Для кожної бази практики з числа здобувачів призначається староста.

1. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, ПЛАН (ПОРЯДОК) ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯ

Метою виробничої практики на III-му курсі загалом є формування професійних навичок, уміння приймати самостійні рішення на конкретній ділянці роботи в реальних виробничих умовах при виконанні обов'язків, всебічна адаптація в умовах професійної роботи.

Мета організаційної практики – оволодіння організаційними основами функціонування музичних освітніх закладів та мистецьких колективів.

Мета виконавської практики у творчому колективі – розвиток практичних навичок колективного музикування.

Мета сольо-виконавської практики – розвиток сценічних навичок сольного та ансамблевого виконавства в реальних концертних умовах.

Завдання практики:

- закріплення теоретичних і методичних знань шляхом оволодіння усім циклом виконавського процесу;
- вдосконалення практичних знань і навичок, здобутих у процесі навчання;
- збір та аналіз фактичного матеріалу для виконання практично-орієнтовних, творчих проектів;
- ознайомлення з репертуаром різних форм, стилів і жанрів;
- оволодіння організаційними основами функціонування творчого колективу, освітньої установи;
- виховання готовності до прийняття власних практичних рішень.

Результатами практики є: набуття досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності та збір матеріалів для звіту.

Тема	Зміст роботи	Кількість годин
Підготовчий етап виробничої практики		
Отримання основних завдань здобувачем-практикантом	<ul style="list-style-type: none"> - пройти інструктаж з техніки безпеки та про порядок проходження практики; - отримати консультації у керівника практики від університету щодо баз проходження практики; - чітко знати основні вимоги щодо предмету 	10 год.

	<p>виробничої практики на основі отриманих теоретичних та практичних знань з фахових курсів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформувати керівника про базу проходження практики. 	
Розробка індивідуального плану здобувача-практиканта	<p>Розробка та виконання індивідуального плану здійснюється на основі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пріоритетних напрямків діяльності кафедри музичного мистецтва з урахуванням фахового спрямування ФММ КНУКіМ; - робочої програми та методичних рекомендацій щодо проходження виробничої практики; - звітність з питань проходження виробничої практики відбувається на основі розробленого та виконаного індивідуального плану. 	20 год.
Практичний етап виробничої практики		
Реалізація плану – виконання завдань	<p>Здобувач-практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> - консультується з керівником від бази практики та від університету – отримує завдання; - погоджує щоденник проходження практики; - проходить інструктаж з техніки безпеки та організації трудового процесу; - виконує індивідуальні завдання, що пов'язані з предметом виробничої практики, протягом 	340 год.

	терміну, призначеного для проходження практики.	
Обробка та аналіз вихідних даних для оформлення звітної документації	Здобувач-практикант: <ul style="list-style-type: none"> - подає результати виконання індивідуальних завдань на оцінювання керівників від КНУКіМ; - оформлює звітні документи про проходження виробничої практики та подає їх на розгляд керівників від КНУКіМ: звіт та щоденник про проходження практики; - отримує характеристику за час проходження практики, в якій подається запропонована керівником від КНУКіМ оцінка діяльності здобувача. 	25 год.
Звітний етап виробничої практики		
Написання звіту та захист виробничої практики	Підготовка здобувачем-практикантом звітної документації з виробничої практики до здачі керівнику з бази КНУКіМ. До складу звітної документації входять: <ul style="list-style-type: none"> - звіт про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - щоденник про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - характеристика з запропонованою оцінкою керівником від КНУКіМ; - супровідний матеріал (зразки документів, записів журналів реєстрації, фото, відео звіти, анотації концертів, музичних 	25 год.

	вистав тощо) - захист виробничої практики перед керівником практики від КНУКіМ. - оцінка звітності виробничої практики за результатами захисту.	
	Всього 420 годин	420 год.

2. ТЕРМІН ПРАКТИКИ

Тривалість практики визначається вимогами стандарту вищої освіти та відображається відповідно в освітньо-професійній програмі, навчальному плані та графіку навчального процесу.

Проходження виробничої практики здобувачами III курсу складається з двох частин згідно наказу «Про затвердження графіків навчального процесу КНУКіМ 2022-2023 навчального року» (денної форми навчання).

Терміни проходження виробничої практики:

I семестр – **21.11.2022 – 18.12.2022**

II семестр – **09.01.2023 – 19.03.2023**

3. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ БАЗ ПРАКТИКИ

Виробнича практика – виконавська в художньому колективі та сольо-виконавська практики (повністю або окремі її складові) можуть здійснюватися безпосередньо у навчальному процесі – шляхом практичної роботи з навчальним хором, ансамблем, в якості диригента, артиста творчого колективу. Здобувачі під час практики беруть участь у програмах академічних концертів, екзаменів, сольних концертів; реалізують свої творчі проекти в концертній, просвітницькій, благодійній діяльності факультету музичного мистецтва. Відтак, обов'язковою складовою виробничої практики здобувачів – музикантів КНУКіМ є заняття у базовому творчому колективі – Українському народному хорі ім. С. Павлюченка – художній керівник, кандидат мистецтвознавства, доцент, О. Скопцова.

Неперервність занять у творчому колективі протягом навчального семестру та під час проходження практики необхідна задля забезпечення розвитку і вдосконалення фахових вмінь, знань і навичок, підвищення рівня професійного розвитку хорового колективу, набуття та закріплення практичних навичок колективно-мистецької роботи. Заняття у хорі займає 25% від відведеного навчального часу на виробничу практику – за робочими планами на 2022 – 2023 навчального року – 105 годин.

3.1. Бази практики – ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» – відповідальна Скопцова О. М., кандидат мистецтвознавства, доцент.

№	Назва установи	Адреса установи	ПІБ керівника	Контактний телефон
23.	Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина»	м. Київ, вул. Межигірська, 2	Художній керівник - директор ансамблю – Комлікова А.	(044) 425-68-45, 425-30-04, 425-32-47
24.	Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва	м. Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Лисич О.О.	(044) 280-95-02; 280-95-89
25.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен»	Київ, проспект Перемоги, 35	Художній керівник Стоцький В. І	(098) 498-35-16
26.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки	м. Київ, Бульвар Т. Шевченка, 50-52	Директор учбової студії - Видрак М. Р.; Викладач – фольклорист – Пихтін Є.	(044) 486-49-51
27.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»	м. Київ-10, вул. Московська, 3. Центр художньої та технічної творчості «Печерськ»	Художній керівник ансамблю – Андрійчук П. О.	066 33-44-500; 063-64-54-111
28.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин»	Київ, проспект Перемоги, 112	Художній керівник – Гладушевська Н. А.	(098) 231 45 34
29.	Хор «Будівельник» Київської міської професійної спілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів	Київ, вул. Антоновича, 140	Хормейстер – Романенко В. В.	(097) 582-24 98

Індивідуальні завдання на виконавську практику у народному хорі:

1. Проаналізувати режим роботи артиста хору та диригента: тривалість роботи, відпочинку, методи адаптації в хоровому колективі.
2. Вивчити систему технічного забезпечення роботи творчого колективу.
3. Ознайомитись з функціями хормейстера (для диригентів); керівника вокального ансамблю (для вокалістів).
4. Виконувати обов'язки інспектора (старости) творчого колективу (для співаків та артистів хору).
5. Допомогати керівникові (диригентам, вокалістам) в організації зведених та групових репетицій.
6. Розвинути навички розспівування колективу (для диригентів та співаків).
7. Опанувати вокально-хоровий репертуар різних форм і стилів.
8. Брати участь в концертних виступах народного хору (тематичних, просвітницьких, благодійних).
9. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану проходження практики.

Індивідуальні завдання на сольо-виконавську практику:

1. Взяти участь у концертах різного спрямування (сольних, ансамблевих): навчальних, тематичних просвітницьких, благодійних, звітних. Проявити сценічну витримку, відтворити художньо-образну сферу музики, розкрити жанрово-стильові та формотворчі особливості народнопісенного репертуару.
2. Розробити сценарій культурно-мистецького заходу (тематика, драматургія, сценічне втілення) і брати в ньому участь в якості соліста або ансамблевого виконавця.
3. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану сольо-виконавської практики.

4. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ І НАПРАВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИКУ

Розподіл і направлення здобувачів III курсу передбачає підготовку наступних документів:

- список здобувачів III курсу для проходження виробничої практики;
- закріплення академічних груп за керівниками практики від університету, факультету;
- підготовлені договори на проведення практики здобувачів ФММ, підписані з однієї сторони КНУКіМ, в особі першого проректора, з іншої – керівником організації (підприємства);
- направлення на місце проходження практики з вказаними термінами перебування на базі практики;
- підготовлений паспорт установи – бази практики, підписаний керівником організації (підприємства).

5. ПЕРЕЛІК І ЗРАЗКИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОТРІБНІ ЗАПОВНИТИ ЗДОБУВАЧУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАТИ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЇЇ ЗАКІНЧЕННЯ

Після закінчення терміну проходження виробничої практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і характерна форма звітності здобувача за практику – це подання електронного звіту, підписаного і оціненого керівником від КНУКіМ. Практика завершується диференційованим заліком і зараховується здобувачеві за умови виконання завдань у повному обсязі.

По завершенні практики здобувач у триденний термін подає керівникові практики від університету такі документи:

5. Щоденник з детальним описом виконаної роботи. *(див. Додаток 1)*
6. Звіт про виконану роботу. *(див. Додаток 2)*

5.1. Вимоги до оформлення щоденника:

- Щоденник виконується у вигляді таблиці, заповнення граф якого відбувається у відповідності з порядком проходження практики в різних творчих та навчальних колективах.
- Після проходження виробничої практики керівник від КНУКіМ підписує щоденник проходження практики.
- До вищезгаданих документів по мірі можливості додаються додаткові фіксовані матеріали виконаної роботи (якщо такі є) – програми, афіші, рецензії.
- Звіт з практики захищається здобувачем перед керівником практики від КНУКіМ і, за можливості, від баз практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний план здобувача за підписом керівника практики від КНУКіМ.

5.2. Вимоги до оформлення звіту:

- Звіт про практику має бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору (на одному боці аркуша білого паперу формату А4, обсягом 13-21 листа, шрифту 13).
- Текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: зліва – 30 мм, зверху та знизу – 20 мм, а справа – 10 мм. Відстань між заголовками і текстом повинна бути через 1 інтервал. У комп'ютерному варіанті на сторінці має міститися до 30 рядків по 60-70 знаків у кожному (шрифт Times New Roman, 1,5 міжрядковий інтервал).
- До звіту включаються: титульний аркуш, зміст, де зазначаються назви всіх розділів звіту, основна частина та додатки (супровідний матеріал). Звіт складається з наступних розділів:

Вступ. Загальні відомості про виробничу практику. Мета та завдання виробничої практики.

Розділ I – повна характеристика баз практики. Назва і характеристика колективів, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

Розділ II – теоретичний аналіз виконаних індивідуальних завдань практичної підготовки;

Висновки з окресленими позитивними та негативними моментами практичної підготовки;

Літературні джерела: інформаційні ресурси, ноти;

Додатки: фото, аудіо, відео матеріали.

6. . ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Під час практики здобувачі повинні виконати наступні індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи (розподіл часу може бути зміненим залежно від специфіки роботи практиканта):

1. Скласти графік відвідування баз проходження практики.
2. Вести щоденник спостережень.

6.1. Індивідуальні завдання на організаційну практику:

1. Ознайомитися з основами організації музичних колективів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва і характеристика колективу, матеріальна база, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування колективу, види занять, графік роботи, планування навчального, творчого процесів та виховної роботи, концертна діяльність, принципи набору (критерії визначення здібностей, рівня підготовки).
2. Ознайомитися із структурою управління освітніми музичними закладами I-II рівнів акредитації. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: характеристика закладу, матеріально-технічна база, функції керівників та спеціалістів, штатний розклад, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування закладу, види і форми роботи.
3. Ознайомитися з організацією культурно-мистецьких заходів. Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва заходу, дата, місце проведення, тематика, характеристика аудиторії, технічні можливості залу (майданчика), роль і місце в цьому заході музичного мистецтва, виконавці, їх репертуар і коротка характеристика виступу (в умовах карантину використовувати інтернет-ресурси).
4. Брати участь в репетиційному процесі творчого колективу від бази практики у якості помічника керівника. Самостійно вивчити із творчим колективом бази практики кілька (3-4) творів, здійснити їх апробацію під час концертних виступів колективу за допомогою керівника від бази практики; здійснити відеозапис цих виступів.
5. Підготувати відеозаписи творів програми з фаху 2-3.

6.2. Індивідуальні завдання в умовах дистанційного навчання

Виробнича практика в умовах карантину передбачає новітні підходи до її організації з метою виконання визначених у попередньому розділі завдань.

Основним інструментом її реалізації вбачається робота з інтернет-ресурсами:

- офіційними сайтами провідних мистецьких колективів Києва, України, світу;
- інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram) тощо.

Такий формат роботи має на меті знайомство здобувачів з історією, репертуаром, особливостями роботи творчих колективів, професійною діяльністю виконавців-солістів, керівників професійних та самодіяльних колективів та передбачає можливість участі у мистецьких заходах.

Перелік інтернет-ресурсів із посиланнями на них міститься у Додатку 3. Він може бути доповнений керівниками напрямів.

6.3. Самостійна робота

Самостійна робота формує навички та вміння, підвищує вимогливість до себе, удосконалює професійний та загальнокультурний рівень майбутнього музиканта. Основою самостійної роботи здобувачів є теоретичне та практичне засвоєння дисциплін фахового спрямування. **Метою самостійної роботи** є вироблення навичок опрацювання спеціальної літератури та інших матеріалів, необхідних для належного засвоєння спеціальних фахових освітніх компонент, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення та викладання одержаної інформації.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Тільки під час самостійної роботи здобувач має можливість розвинути пізнавальні та виконавські здібності, пам'ять, самостійне мислення, наполегливість і, головне, виробити вміння самостійного здобуття знань. Під час самостійної роботи краще за все проявляються індивідуальні особливості здобувача, його здібності та нахили.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, спеціалізованій навчальній аудиторії або комп'ютерному класі університету, студійних лабораторіях, а також у домашніх умовах. Самостійна робота носить суто індивідуальний характер, однак можливе й колективне осмислення та вивчення навчального матеріалу (ансамблеве музикування).

Під час самостійної роботи здобувач пропонуються наступні види завдань:

- опрацьовувати методичну та інформаційну літературу з питань менеджменту у мистецькій сфері;
- вивчати нормативні документи функціонування творчих та освітніх установ;

- провести музично-текстологічний та виконавський аналіз музичних творів програми з фаху (за фаховим спрямуванням);
- опанувати репертуар різних форм і стилів хорових колективів з урахуванням складів, рівнів (професійних, аматорських), вікових груп (дитячих, дорослих);
- розвинути навички читання з листа вокально-хорових партитур;
- опрацьовувати музично-теоретичну та нотну літературу з дисциплін: «Фах (диригування/спів)», «Аналіз музичних творів», «Історія української музики».

7. ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИЦІ

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики;
- одержати необхідну документацію з проходження практики;
- одержати індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- отримати завдання для самостійної роботи;
- своєчасно прибути на базу практики КНУКіМ;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук - оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики.

Перед початком практики здобувач має отримати:

- на кафедрі музичного мистецтва – програму виробничої практики, індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, щоденник з практики.

Перед початком практики здобувач має пройти на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

8. ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ І БАЗ ПРАКТИКИ

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих висококваліфікованих спеціалістів.

Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на керівника, який призначає відповідального за проходження виробничої практики здобувачів наказом по підприємству.

8.1. Організація та керівництво практикою від кафедри

Відповідальність за організацію практики, її проведення і контроль покладається на завідувача кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв та завідувача лабораторією навчальної практичної підготовки факультету. Завідувач кафедри та відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі:

- здійснюють організаційне керівництво практикою здобувачів і контроль за її проведенням;
- організовують практику здобувачів на кафедрі відповідно до положення про практику;
- призначають з числа досвідчених викладачів керівників практики здобувачів від кафедри;
- готують і представляють у навчально-методичний відділ КНУКіМ списки здобувачів і необхідну документацію по організації виробничої практики;
- забезпечують здобувачів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- формують комісію з прийому і захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки і представляють його в навчально-методичний відділ університету;
- організують на кафедрі збереження звітів і щоденників здобувачів по практиці (на google диску).

В обов'язки керівника практики від кафедри входить:

- контроль перед початком практики підготовленості баз практики та проведення відповідних заходів до роботи здобувачів - практикантів;
- забезпечення проведення організаційних заходів перед початком виробничої практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; видача здобувачам необхідних документів (направлення, програми, щоденника, індивідуального завдання та завдання для самостійної роботи);
- роз'яснення положень програми виробничої практики, графіків її проходження, завдань з практики; повідомлення здобувачів про порядок захисту звітів про практику, який затверджується кафедрою;
- забезпечення високої якості проходження здобувачами практики, перевірка її суворої відповідності навчальним планам і програмам;
- контроль виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку на базах практики;
- методичне керівництво роботою здобувачів по написанню звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів;
- перевірка звітів і щоденників здобувачів по завершенні практики, написання відгуку про їх роботу;

- участь у роботі комісії з захисту звітів про практику;
- подання завідуючому кафедри електронного звіту про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практики здобувачів.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується викладачами кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв.

8.2. Обов'язки керівник практики від підприємства:

- організовує робочі місця практикантам та знайомить здобувачів з організацією роботи;
- проводить інструктаж по техніці безпеки;
- проводить екскурсії на підприємстві – базі практики;
- контролює дотримання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складає графік проходження здобувачами практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати здобувачів на робочі місця, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності директора / художнього керівника на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню здобувачами графіку та виконання програми практики, консультувати здобувачів, залучати їх до виконання виробничих завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчально-методичний відділ КНУКіМ;
- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

9. ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Інструктажі з охорони праці — один із найбільш ефективних видів навчання з питань безпечного виконання робіт. Інструктаж починається з загальних відомостей про базу практики (підприємство), організацію, особливості виробництва. Основні положення законодавства про охорону праці акцентують увагу на тривалості робочого часу здобувачів під час проходження практики, що регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Загальні правила поведінки здобувача на базі практики:

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та особистої гігієни;
- вивчити методи і засоби попередження нещасних випадків та професійних захворювань. Основні вимоги щодо попередження електро-травматизму;
- вивчити способи та засоби запобігання пожежам, вибухам, аваріям.

По закінченні інструктажу проводиться усне опитування здобувачів щодо засвоєння викладеного матеріалу.

9.1. Інструкція з охорони праці під час проходження практики в умовах карантину

Керуючись Законами України від 06.04. 2000 №1645 – III «Про захист населення від інфекційної хвороби», «Про охорону праці», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID – 19)», рекомендовано дотримуватись наступних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм:

- верхній одяг зберігати в окремій шафі;
- перед початком роботи ретельно мити руки з милом і обробляти їх спиртовмісним розчином або антисептиком;
- робоче місце, стіл, клавіатуру, музичний інструмент протирати разовою серветкою з дезінфікуючим засобом;
- провітрювати приміщення кожні 2-3 години;
- зберігати соціальну дистанцію 1-1,5м;
- правильно користуватися маскою: знімати її не доторкаючись до зовнішньої поверхні, користуватися не більше 2-3 годин, утилізувати маску в закриті ємкості;
- дотримуйтеся правил респіраторної гігієни: при кашлі або чханні прикривайте рот і ніс серветкою, використану серветку відразу викидайте у спеціальний контейнер, по можливості не чіпайте руками очей, носа, рота;
- уникайте контактів з потенційно хворими;
- при перших симптомах негайно звертайтеся за медичною допомогою, до сімейного лікаря, залишайтеся вдома на самоізоляції.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється максимально 100 балами. Кількість балів знімається за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам; відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення матеріалів в додатках тощо).

2. Несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту.
3. Відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладення.
4. Виклад теоретичної частини не відповідає вимогам (відсутність глибини, всебічності, повноти викладення, визначення дискусійних питань тощо).
5. Відсутність ілюстративного матеріалу, його аналізу та прив'язки до змісту тексту.
6. Відсутність визначених проблем у вивченні теми, шляхів їх вирішення, відсутність власної точки зору та аргументації.
7. Невідповідність висновків вимогам (відсутність зв'язку з результатами дослідження, підсумків з розглянутих питань).
8. Неправильно оформлений список літератури.

Під час роботи над звітом не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагиату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями.

Кількість балів за роботу здобувача під час проходження практики визначається комісією за критеріями відповідно таблиці розрахунку підсумкового балу заліку з виробничої практики.

Таблиця розрахунку підсумкового балу до заліку з виробничої практики

№ з/п	Вид роботи	Максимальний бал
1	Методика, теорія і практика керівництва мистецьким колективом (народний хор)	35
2	Робота здобувача на базі практики	40
3	Оформлення звіту про проходження практики	10
4	Оформлення щоденника практики	10
5	Інші види робіт (профорієнтаційна, культурно-просвітницька діяльність)	5

Враховуючи набрану кількість балів, у цілому звіт з практики оцінюється наступним чином:

«А (90-100 балів)» – зміст та оформлення звіту та щоденника відповідають стандартам. Характеристика позитивна / відмінна. Здобувач-практикант повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної творчої роботи. Обов'язкова наявність супровідного матеріалу з баз практики.

«В (84–89 балів)» – є несуттєві зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження виробничої практики. Характеристика в цілому

позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Часткова наявність супровідного матеріалу з баз проходження практики.

«**C (74–83 балів)**» – зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження виробничої практики несуттєві і не стосуються логічної побудови звіту. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Супровідний матеріал з баз проходження практики виконаний не якісно, з помилками у оформленні.

«**D (66–73 балів)**» – звіт і щоденник оформлені недбало. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі логічні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Супровідний матеріал з баз проходження практики оформлений не за стандартом.

«**E (61–65 балів)**» – звіт і щоденник оформлені не якісно. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі змістовні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Відсутній супровідний матеріал з баз проходження практики.

«**FХ (21–60 балів)**» – у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав задовільних відповідей.

«**F (0–20 балів)**» – у звіті не висвітлені питання виробничої практики, здобувач не розуміє сутності завдань, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав вірних відповідей, виявив повну необізнаність з положеннями практичної підготовки.

Якщо здобувач пропустив більше 3 днів практики з поважних причин, він відпрацьовує їх, узгодивши з керівником практики від університету та бази практики в повному обсязі у поза навчальний час. Лише після цього йому може бути зараховано цей вид практики.

Здобувачам, які не виконали програмних вимог, призначається повторна практика. Вона встановлюється на повний термін певного виду практики або його частину і з визначенням в разі необхідності нової бази проходження практики

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D		
61–65	E	задовільно	
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта) : колективна монографія / ред.-упоряд. О. М. Лігус ; МОН України. Київ : Ліра-К, 2017. 220 с.
2. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навч. посіб. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
3. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Український Світ: навч. посіб. 2002. 439 с.
4. Гулеско І. І. Національний хоровий стиль : навч. посіб. 2-ге видання, перер. і доп. Харків, 2011. 90 с.
5. Диригентсько-хоровий практикум : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 42 с.
6. Дорофєєва В. Ю., Брояко Н. Б. До проблеми підготовки музикантів-професіоналів у сучасній системі мистецької вищої освіти. *Scientific research of the XXI century. Volume 1: collective monograph* / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, Los Angeles : GS publishing service, 2021. 430 p. С. 264-267. DOI: 10.51587/9781-7364-13302-2021-001-264-267
7. Лащенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
8. Перцова Н. О., Дорофєєва В. Ю. Риси хорової творчості українських композиторів-піснярів 50-70х років ХХ століття. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. Вип. 33. Київ : Міленіум. 2018. Том 33. С.428-434.
9. Підгорбунський М. А. Запровадження багатоголосої музики в українській духовній культурі : монографія. Київ : Вид-во Ліра-К, 2021. 348 с.
10. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кін. ХІХ – ХХ ст.). Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. 180 с.
11. Сольно-ансамблевий практикум: методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 54 с.
12. Сучасне вокальне мистецтво в Україні (колективна монографія) / Ред.-упоряд. В. В. Сінельнікова, А. Б. Попова. Київ, 2017. 252 с.
13. Читання хорових партитур : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю. М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 72 с.

Допоміжна

1. Андрійчук П. О. Розвиток аматорського хорового мистецтва у контексті музичної культури України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Вісник КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво: зб. наук. пр.* Київ, 2020. Т. III, № 1. С. 71- 80.
2. Іваницький А. І. Українська народно-музична творчість: посібник для вищ. та серед. уч. закл. Київ : Музична Україна, 1999. 334 с.
3. Карпун А. Л. Керівництво гуртами українського народного співу : навч.-метод. посіб. М-во культури і мистецтв України, КНУКіМ. Київ : Духовне оздоровлення, 2001. 614 с.
4. Кречко Н. М., Якобенчук Н. О. Дитячий хоровий спів та його роль у музичній культурі. Електронний науковий фаховий журнал «*Імідж сучасного педагога*» № 2, (185) 2019. С. 76-79.
5. Методичні рекомендації до дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика»: для студентів вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво» спеціальностей «Диригування» та «Музична педагогіка і виховання» освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» / О.Л. Колубаєв. Івано-Франківськ : Вид-во «Лілея-НВ», 2014. 32 с.
6. Растригіна А. М. Практико-орієнтований підхід в системі підготовки майбутнього педагога-музиканта. *Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей: Зб. матеріалів ІХ педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької* / гол. ред.: І. А. Зязюн. Вип. 3 (7). Чернівці : Зелена Буковина, 2011. С. 71-76.
7. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2001. 272 с.
8. Скопцова О. М. Специфіка використання інструментального супроводу в народному хорі. *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал.* 2019. Вип.1 (184). С. 59-61
9. Шевченко В. В. Сучасні методи опрацювання народної пісні на прикладі хорових обробок О. Яковчука та Г. Гаврилець. Вид-во. ТНПУ. Журнал «*Наукові записки*». 2018. №1. С. 334 - 340.
10. Шевченко В. В. Розвиток народного хорового виконавства в суспільстві на сучасному етапі». Харківська державна академія культури. Зб. наук. праць «*Культура України*». 2018. № 61. С. 41 - 52.

Інформаційні ресурси

19. <https://mon.gov.ua/ua> – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України (дата звернення 19.08.22)
20. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В. І. Вернадського. (дата звернення 19.08.22)
21. <http://lib.knukim.edu.ua/> - наукова бібліотека КНУКіМ (дата звернення 19.08.22)

22. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kolessa_Mykola/Osnovy_tekhniky_dyryhuvannia (дата звернення 19.08.22)
23. Мархлевский А. С. Практичні основи роботи в хорovому класі. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3139714/> (дата звернення 19.08.22)
24. 23 онлайн – постановки українських оперних театрів <https://theatre.love/blog/23-onlayn-postanovki-v-d-ukra-nskih-opernih-teatr-v/> (дата звернення 19.08.22)

ДОДАТКИ

Додаток 1

а) Зразок титульного аркуша “Щоденника практики”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Здобувача (ки) _____

Курс: 3

Група ТДН-20

Кафедра музичного мистецтва

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Назва ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Вид практики: Виробнича

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Зразок заповнення щоденника практики

№ з/п	Дата	Перелік виконаних завдань та робот	Анотація
7.	21.11.22 р.	Організаційні збори. Інструктаж з техніки безпеки та порядок проходження практики. Інформація про бази практики.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
8.	22.11.22 р.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
9.	23.11.22 р.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен».	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЗВІТ ПРО ПРАКТИКУ

Здобувача (ки) _____

Курс: 3

Група ТДН-20

Кафедра музичного мистецтва

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Назва ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Вид практики: Виробнича

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Терміни: з 21.11.2022 по 18.12.2022
09.01.2023 по 19.03.2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

ФАКУЛЬТЕТ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

**Кафедра музичного мистецтва
Лабораторія професійної практичної підготовки**

**РОБОЧА ПРОГРАМА
«ПРАКТИКА: ПЕРЕДДИПЛОМНА
(ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ)»**

**для здобувачів вищої освіти IV курсу
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво
освітньо-професійна програма
Диригентсько-хорове мистецтво (народне)**

**термін практики
4 тижні з 21.11.2022 – 18.12.2022
10 тижнів з 09.01.2023 – 19.03.2023**

Київ – 2022

Робоча програма «Практика: Переддипломна (підготовка кваліфікаційної роботи)», освітньо-професійна програма «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)». Київ : КНУКіМ, 2022. 29 с.

Розробники:

Ольга ТРИНЬКО, народна артистка України, доцент
Алла ПОПОВА, народна артистка України, професор
Оксана СІНЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент
Валентин ЛІГУС, заслужений артист України, доцент

Рецензент:

Пелагея ПАВЛЮЧЕНКО, народна артистка України, професор

Схвалено рішенням кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв
Протокол № 1 від 26 серпня 2022 року

Затверджено рішенням Вченої ради Київського національного університету культури і мистецтв
Протокол № 2 від 12 вересня 2022 року

ЗМІСТ

Вступ	4
24. Зміст і завдання практики, план (порядок) її проходження	8
25. Термін практики	11
26. Перелік основних баз практики	11
27. Перелік документів, необхідних для розподілу і направлення здобувачів на практику	14
28. Перелік і зразки звітних документів, які потрібні заповнити здобувачу під час практики і подати на кафедру після її закінчення	14
29. Індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи здобувачів	15
30. Обов'язки здобувачів на практиці	18
31. Обов'язки керівників практики від кафедри і баз практики	18
32. Правила техніки безпеки	20
33. Критерії оцінювання	21
34. Рекомендована література	25
Додатки	28

ВСТУП

У підготовці кадрів вищої кваліфікації важливе місце посідає переддипломна практика. Вона є суттєвою складовою навчального процесу, проводиться з метою закріплення і поглиблення теоретичних знань, набуття практичних навичок у межах майбутньої спеціальності, досвіду самостійної роботи.

Практична підготовка здобувачів вищої мистецької освіти на факультеті музичного мистецтва здійснюється у максимально наближених умовах до їхньої майбутньої професійної діяльності, що є одним з домінуючих факторів якості фахової освіти. В ході переддипломної практики відбувається адаптація здобувачів до різних видів професійної діяльності та безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід.

Програма переддипломної практики враховує рекомендації та пропозиції стейкхолдерів – роботодавців щодо підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва за ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», що спрямовує здобувачів до творчого переосмислення традицій українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики; спрямовує на роботу в мистецьких колективах різних складів, рівнів (професійних, аматорських), вікових груп (дитячих, дорослих).

Виконуючи конкретні практичні завдання, здобувачі поглиблюють свій інтерес до обраної професії, розвивають фахове мислення, всебічно використовують теоретичні і методичні знання, практичні навички і вміння, здобуті за період навчання.

Проходження переддипломної практики сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких інтегральних, загальних та спеціальних (фахових) **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

ІК1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

- ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК16. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.
- СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
- СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК8. Здатність здійснювати диригентську діяльність.
- СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.
- СК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
- СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

СКВ19. Здатність акумулювати і творчо переосмислювати традиції українського народнопісенного хорового виконавства в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

СКВ20. Здатність трансформувати народне першоджерело (народну пісню) через авторське перекладення, аранжування, обробку в хоровий твір на основі народнопісенних мелодій.

СКВ21. Здатність створювати різноманітні інтерпретаційні концепції на основі українських народнопісенних хорових традицій, застосованих в площині професійної композиторської творчості.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

ПРН1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом, голосом на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

ПРН2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого/ хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики, вміння здійснювати перекладення музичних творів.

ПРН10. Володіти базовими знаннями, практичними навичками організаційної та творчої роботи з ансамблевим колективом.

ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / практичній діяльності.

ПРН13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на бандурі.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

ПРН передбачені ЗВО:

ПРНВ18. Демонструвати вміння застосовувати традиційні принципи українського народнопісенного хорового виконавства, різновекторно переосмислюючи їх в контексті актуальних запитів концертно-сценічної практики.

ПРНВ19. Володіти навиками трансформування народного першоджерела (народної пісні), застосовуючи композиційні прийоми авторського перекладення, аранжування, обробки в хоровий твір на основі використання народнопісенних мелодій.

ПРНВ20. Вміти створювати різножанрові художньо-інтерпретаційні концепції на основі українських народнопісенних хорових традицій, творчо переосмислених в площині професійної композиторської творчості.

Переддипломна практика на IV-му курсі розподіляється на три складові: організаційна, виконавська (у творчому колективі) і сольо-виконавська. *Організаційна практика* – базовий етап практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження здобувачі набувають організаційних навичок, що допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний та творчий процеси, сформувати художній колектив, спланувати творчу та навчально-виховну роботу, займатися концертною діяльністю, проводити музичні конкурси, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи.

В ході *виконавської практики* здобувачі вивчають реальні умови і форми практичної діяльності учасника музичного колективу, удосконалюють свою виконавську майстерність, набувають навички колективного музикування, здобувають сценічний досвід, опановують різноманітний репертуар, розвивають організаційні здібності.

Сольо-виконавська практика, в ході якої здобувачі опановують специфіку музичного виконавства, закріплюють практичні уміння і навички, здобуті в процесі аудиторної та поза аудиторної роботи, адаптуються до різноманітних сценічних та акустичних умов, вчать налагоджувати творчий контакт з слухачами різних рівнів підготовки та вікових груп. Сольо-виконавська практика у VII-VIII семестрах є обов'язковою для всіх здобувачів.

Можливими базами для проведення переддипломної практики на IV-му курсі є найрізноманітніші освітні і культурні заклади, установи та організації, де працюють музиканти – практики – виконавці і педагоги-методисти (школи, гімназії, ліцеї, коледжі, дошкільні дитячі установи, музичні театри, хорові професійні та аматорські колективи; вокальні студії, музичні школи, школи мистецтв тощо).

Отже, під час проходження переддипломної практики здобувачі – музиканти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи в освітніх та мистецьких установах різних форм власності, готують програму до підсумкової атестації, збирають та аналізують матеріали для реалізації кваліфікаційної роботи.

Перед початком практики на кафедрі музичного мистецтва проводиться настановча конференція, у якій беруть участь здобувачі-практиканти та їх

керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від КНУКІМ знайомить здобувачів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов'язками практикантів та керівників. Для кожної бази практики з числа здобувачів призначається староста.

1. ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ, ПЛАН (ПОРЯДОК) ЇЇ ПРОХОДЖЕННЯ

Метою переддипломної практики на IV-му курсі загалом є формування професійних навичок, уміння приймати самостійні рішення на конкретній ділянці роботи в реальних виробничих умовах при виконанні обов'язків; всебічна адаптація в умовах професійної роботи. Переддипломна практика на IV-му курсі розподіляється на три складові: організаційна, виконавська (у творчому колективі) і сольоно-виконавська.

Мета організаційної практики – оволодіння організаційними основами функціонування музичних освітніх закладів та мистецьких колективів.

Мета виконавської практики у творчому колективі – розвиток практичних навичок колективного музикування.

Мета сольоно-виконавської практики – розвиток сценічних навичок сольоного та ансамблевого виконавства в реальних концертних умовах.

Завдання практики:

- закріплення теоретичних і методичних знань шляхом оволодіння усім циклом педагогічного (виконавського) процесу;
- вдосконалення практичних знань і навичок, здобутих у процесі навчання;
- збір та аналіз фактичного матеріалу для виконання програми підсумкової атестації, для реалізації кваліфікаційної роботи, практично-орієнтовних, творчих проектів;
- ознайомлення з репертуаром різних форм, стилів і жанрів;
- оволодіння організаційними основами функціонування творчого колективу, педагогічного закладу;
- виховання готовності до прийняття власних практичних рішень; до реалізації інтерпретаційних задумів.

Результатами практики є: набуття досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи в освітніх та мистецьких установах різних форм власності; готовність до підсумкової атестації, збір матеріалів для звіту.

Тема	Зміст роботи	Кількість годин
Підготовчий етап переддипломної практики		
Отримання основних завдань здобувачем-практикантом	<ul style="list-style-type: none"> - пройти інструктаж з техніки безпеки та про порядок проходження практики; - отримати консультації у керівника практики від 	10 год.

	<p>університету щодо баз проходження практики;</p> <ul style="list-style-type: none"> - чітко знати основні вимоги щодо предмету переддипломної практики на основі отриманих теоретичних та практичних знань з фахових курсів; - систематично інформувати керівника про базу проходження практики. 	
Розробка індивідуального плану здобувача-практиканта	<p>Розробка та виконання індивідуального плану здійснюється на основі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основних напрямків діяльності кафедри музичного мистецтва з урахуванням фахового спрямування ФММ КНУКіМ; - робочої програми та методичних рекомендацій щодо проходження переддипломної практики; - звітність з питань проходження переддипломної практики відбувається на основі розробленого та виконаного індивідуального плану. 	10 год.
Практичний етап переддипломної практики		
Реалізація плану – виконання завдань	<p>Здобувач-практикант:</p> <ul style="list-style-type: none"> - консультиється з керівником від бази практики та від університету – отримує завдання; - погоджує щоденник проходження практики; - проходить інструктаж з техніки безпеки та організації трудового процесу; - виконує індивідуальні завдання, що пов'язані з предметом переддипломної практики, протягом терміну, 	340 год.

	призначеного для проходження практики.	
Обробка та аналіз вихідних даних для оформлення звітної документації	Здобувач-практикант: <ul style="list-style-type: none"> - подає результати виконання індивідуальних завдань на оцінювання керівників від КНУКіМ; - оформлює звітні документи про проходження переддипломної практики та подає їх на розгляд керівників від КНУКіМ: звіт та щоденник про проходження практики; - отримує характеристику за час проходження практики, в якій подається запропонована керівником від КНУКіМ оцінка діяльності здобувача. 	30 год.
Звітний етап переддипломної практики		
Написання звіту та захист переддипломної практики	Підготовка здобувачем-практикантом звітної документації з переддипломної практики до здачі керівнику з бази КНУКіМ. До складу звітної документації входить: <ul style="list-style-type: none"> - звіт про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - щоденник про проходження практики з візами керівників від КНУКіМ; - характеристика з запропонованою оцінкою керівником від КНУКіМ; - супровідний матеріал (зразки документів, записів журналів реєстрації, фото, відео звіти, анотації концертів, музичних вистав тощо) - захист переддипломної практики перед керівником практики від КНУКіМ. 	30 год.

	- оцінка звітності переддипломної практики за результатами захисту.	
	Всього 420 годин	420 год.

2. ТЕРМІН ПРАКТИКИ

Тривалість практики визначається вимогами стандарту вищої освіти та відображається відповідно в освітньо-професійній програмі, навчальному плані та графіку навчального процесу.

Проходження переддипломної практики здобувачами IV курсу складається з двох частин згідно наказу «Про затвердження графіків навчального процесу КНУКіМ 2022-2023 навчального року» (денної форми навчання).

Терміни проходження переддипломної практики:

I семестр – **21.11.2022 – 18.12.2022**

II семестр – **09.01.2023 – 19.03.2023**

3. ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ БАЗ ПРАКТИКИ

Переддипломна практика – виконавська в художньому колективі та сольоно-виконавська практики (повністю або окремі її складові) можуть здійснюватися безпосередньо у навчальному процесі – шляхом практичної роботи з навчальним хором, ансамблем в якості диригента, артиста творчого колективу. Здобувачі під час практики беруть участь у підготовці програм до підсумкової атестації (диригування творчим колективом, сольоно-ансамблеві виступи), у програмах академічних концертів, екзаменів, сольононих концертів; теоретично осмислюють та відпрацьовують положення кваліфікаційної роботи (аналізують першоджерела, консультуються з науковими керівниками і викладачами з фаху); реалізують свої творчі проєкти в концертній, просвітницькій, благодійній діяльності факультету музичного мистецтва.

Відтак, обов'язковою складовою переддипломної практики здобувачів – музикантів КНУКіМ є заняття у базовому творчому колективі – Українському народному хорі ім. С. Павлюченка – художній керівник, кандидат мистецтвознавства, доцент – О. Скопцова.

Неперервність занять у творчому колективі (за фаховим спрямуванням) протягом навчального семестру та під час проходження переддипломної практики необхідна задля забезпечення розвитку і вдосконалення фахових вмінь, знань і навичок, підвищення рівня професійного розвитку творчих колективів, набуття та закріплення практичних навичок колективно-мистецької роботи та для якісної підготовки до реалізації підсумкової атестації. Заняття у творчому колективі займає 25% від відведеного навчального часу на переддипломну практику – за робочими планами 2022 – 2023 навчального року – 105 год.

3.1. Бази практики – ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)» –
 відповідальна Скопцова О. М., кандидат мистецтвознавства, доцент.

№	Назва установи	Адреса установи	ПІБ керівника	Контактний телефон
30.	Український фольклорно-етнографічний ансамбль «Калина»	м. Київ, вул. Межигірська, 2	Художній керівник - директор ансамблю – Комлікова А.	(044) 425-68-45, 425-30-04, 425-32-47
31.	Ансамбль народної музики «Первоцвіт» Київського Палацу дітей та юнацтва	м. Київ, вул. Івана Мазепи, 13	Художній керівник колективу – Лисич О. О.	(044) 280-95-02; 280-95-89
32.	Український народний хор «Червона калина». Комунальне підприємство «Київський метрополітен»	Київ, проспект Перемоги, 35	Художній керівник Стоцький В. І	(098) 498-35-16
33.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки	м. Київ, Бульвар Т. Шевченка, 50-52	Директор учбової студії - Видрак М. Р.; Викладач – фольклорист – Пихтін Є.	(044) 486-49-51
34.	Заслужений народний ансамбль пісні і танцю України «Дарничанка»	м. Київ-10, вул. Московська, 3. Центр художньої та технічної творчості «Печерськ»	Художній керівник ансамблю – Андрійчук П. О.	(066) 33-44-500; (063)-64-54-111
35.	Хор «Надія» - культурно-просвітницький заклад – центр культури «Святошин»	Київ, проспект Перемоги, 112	Художній керівник – Гладушевська Н. А.	(098) 231 45 34
36.	Хор «Будівельник» Київської міської професійної спілки працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів	Київ, вул. Антоновича, 140	Хормейстер – Романенко В. В.	(097) 582-24 98

Індивідуальні завдання щодо підготовки кваліфікаційної роботи:

1. Аналіз першоджерел (науково – методична література, монографії, статті до теми кваліфікаційної роботи).
2. Музично-текстологічний аналіз музичних творів програми.
3. Формування навичок аналізу виконавських труднощів.
4. Порівняльний аналіз інтерпретацій музичних творів.
5. Обґрунтування історичних, музично-теоретичних основ обраної теми і практичної частини виконавської програми.
6. Характеристика епохи створення, джерел виникнення одного з вокально-хорових творів кваліфікаційної роботи, відомості про їх авторів, аналіз творчості композитора, аранжувальника; особливості обробок музичного матеріалу, аналіз жанрової палітри та стилістики творів.
7. Обґрунтування засобів художньо-музичної виразності, форм і прийомів викладу.

Індивідуальні завдання на виконавську практику у творчому колективі (народний хор):

1. Розвивати навички розспівування хору (для диригентів та співаків).
2. Проаналізувати режим роботи артиста хору та диригента: тривалість роботи, відпочинку, методи адаптації в хоровому колективі.
3. Вивчити систему технічного забезпечення роботи творчого колективу.
4. Виконувати функції хормейстера (для диригентів); керівника вокального ансамблю (для вокалістів) у роботі з творчим колективом.
5. Виконувати обов'язки інспектора (старости) творчого колективу (для співаків та артистів хору).
6. Допомогати керівникові (диригентам, вокалістам) в організації зведених та групових репетицій.
7. Опанувати репертуар різних форм і стилів.
8. Брати участь в концертних виступах Українського народного хору ім. С. Павлюченка (тематичних, просвітницьких, благодійних).
9. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану проходження практики.

Індивідуальні завдання на сольо-виконавську практику:

1. Взяти участь у концертах різного спрямування: навчальних, тематичних просвітницьких, благодійних, звітних. Проявити сценічну витримку, розкрити художньо-образну сферу музики, відтворити особливості музичної форми твору.
2. Реалізовувати репетиційний план підготовки до підсумкової атестації.
3. Проаналізувати та систематизувати методичний та нотний матеріал до підготовки кваліфікаційної роботи.
4. Підготувати звіт про виконання індивідуального плану сольо-виконавської практики.

4. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, НЕОБХІДНИХ ДЛЯ РОЗПОДІЛУ І НАПРАВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИКУ

Розподіл і направлення здобувачів IV курсу передбачає підготовку наступних документів:

1. Список здобувачів IV курсу для проходження переддипломної практики.
2. Закріплення груп здобувачів за керівниками практики від університету, факультету.
3. Підготовлені договори на проведення практики здобувачів ФММ, підписані з однієї сторони КНУКіМ, в особі першого проректора, з іншої – керівником організації (підприємства).
4. Направлення на місце проходження практики з вказаними термінами перебування на базі практики.
5. Підготовлений паспорт установи – бази практики, підписаний керівником організації (підприємства).

5. ПЕРЕЛІК І ЗРАЗКИ ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОТРІБНІ ЗАПОВНИТИ ЗДОБУВАЧУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАТИ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЇЇ ЗАКІНЧЕННЯ

Після закінчення терміну проходження переддипломної практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуальних завдань. Загальна і характерна форма звітності здобувача за практику – це подання електронного звіту, підписаного і оціненого керівником від КНУКіМ. Практика завершується диференційованим заліком і зараховується здобувачеві за умови виконання завдань у повному обсязі.

По завершенні практики здобувач у триденний термін подає керівникові практики від університету такі документи:

3. Щоденник з детальним описом виконаної роботи. *(див. Додаток 1)*
4. Звіт про виконану роботу. *(див. Додаток 2)*

5.1. Вимоги до оформлення щоденника:

- щоденник виконується у вигляді таблиці, заповнення граф якого відбувається у відповідності з порядком проходження практики в різних творчих та навчальних колективах;
- після проходження переддипломної практики керівник від КНУКіМ підписує щоденник проходження практики;
- до вищезгаданих документів по мірі можливості додаються додаткові фіксовані матеріали виконаної роботи (якщо такі є) – програми, афіші, рецензії;
- звіт з практики захищається здобувачем перед керівником практики від КНУКіМ і, за можливості, від баз практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний план здобувача за підписом керівника практики від КНУКіМ.

5.2. Вимоги до оформлення звіту:

- звіт про практику має бути виконаний у вигляді комп'ютерного набору (на одному боці аркуша білого паперу формату А4, обсягом 13-21 листа, шрифту 13);
- текст роботи розміщується на сторінці, яка обмежується полями: зліва – 30мм, зверху та знизу – 20мм, а справа – 10мм. Відстань між заголовками і текстом повинна бути через 1 інтервал. У комп'ютерному варіанті на сторінці має міститися до 30 рядків по 60-70 знаків у кожному (шрифт Times New Roman, 1,5 міжрядковий інтервал);
- до звіту включаються: титульний аркуш, зміст, де зазначаються назви всіх розділів звіту, основна частина та додатки (супровідний матеріал). Звіт складається з наступних розділів:

Вступ. Загальні відомості про переддипломної практику. Мета та завдання переддипломної практики.

Розділ I – повна характеристика баз практики. Назва і характеристика колективів, підпорядкування, рік створення, структура, творчі здобутки, зміст та форми роботи, аналіз творчого процесу (розклад, види занять).

Розділ II – теоретичний аналіз виконаних індивідуальних завдань практичної підготовки;

Висновки з окресленими позитивними та негативними моментами практичної підготовки;

Літературні джерела: інформаційні ресурси, ноти;

Додатки: фото, аудіо, відео матеріали.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Під час практики здобувачі повинні виконати наступні індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи (розподіл часу може бути зміненим залежно від специфіки роботи практиканта):

1. Скласти графік відвідування баз проходження практики.
2. Вести щоденник спостережень.

6.1. Індивідуальні завдання на організаційну практику:

1. Ознайомитися з основами організації музичних колективів (професійних, аматорських). Зафіксувати свої спостереження за такими позиціями: назва і характеристика колективу, матеріальна база, законодавчі та нормативні документи, що стосуються функціонування колективу, види занять, графік роботи, планування навчального, творчого процесів та виховної роботи, концертна діяльність, принципи набору (критерії визначення здібностей, рівня підготовки).

2. Брати участь в репетиційному процесі творчого колективу від бази практики у якості помічника керівника. Самостійно вивчити із творчим

колективом бази практики кілька (3-4) творів, здійснити їх апробацію під час концертних виступів колективу за допомогою керівника від бази практики; здійснити відеозапис цих виступів.

3. Підготувати відеозапис програми підсумкової атестації для використання її в умовах карантину.

4. Підготовка до виконання завдань до захисту підсумкової атестаційної кваліфікаційної роботи, концертної програми, здійснення її апробації під час творчих виступів колективу або виконання сольних програм.

5. Розробка сценарного та репертуарного плану до проведення підсумкової атестації, культурно-мистецьких заходів за участі творчих колективів.

6.2. Індивідуальні завдання щодо підготовки кваліфікаційної роботи

Важливим елементом переддипломної практики здобувачів є підготовка кваліфікаційної роботи. Вона вимагає чіткого розуміння основних завдань і етапів її виконання з урахуванням вимог, які визначені в освітній професійній програмі «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)».

1. Обґрунтування принципів добору репертуару, аналіз музичних творів, визначення виконавських завдань.

2. Накопичення методичної та наукової літератури необхідної для висвітлення зазначеної теми. Формування списку літератури.

3. Формування змісту та структури роботи.

4. Характеристика епохи створення, джерел виникнення одного з вокально-хорових творів кваліфікаційної роботи, відомості про їх авторів, аналіз творчості композитора, аранжувальника; особливості обробок музичного матеріалу, аналіз жанрової палітри та стилістики творів.

5. Обґрунтування засобів художньо-музичної виразності, форм і прийомів викладу.

6. В рамках реалізації проєкту формування академічної доброчесності за ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)», долучатися до проведення вебінарів та професійно-практичних заходів.

6.3. Індивідуальні завдання в умовах дистанційного навчання

Переддипломна практика в умовах карантину передбачає новітні підходи до її організації з метою виконання визначених у попередньому розділі завдань.

Основним інструментом її реалізації вбачається робота з інтернет-ресурсами:

- офіційними сайтами провідних мистецьких колективів Києва, України, світу;
- інформаційними платформами та соціальними мережами (Facebook, Instagram) тощо.

Такий формат роботи має на меті знайомство здобувачів з історією, репертуаром, особливостями роботи творчих колективів (професійних, аматорських), професійною діяльністю виконавців-солістів, аматорських гуртів та передбачає можливість участі у колективних заходах. Перелік інтернет-

ресурсів із посиланнями на них міститься у Додатку 3. Він може бути доповнений керівниками напрямів.

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота формує навички та вміння, підвищує вимогливість до себе, удосконалює професійний та загальнокультурний рівень майбутнього музиканта. Основою самостійної роботи здобувачів є теоретичне та практичне засвоєння дисциплін фахового спрямування. **Метою самостійної роботи** є вироблення навичок опрацювання фахової літератури та інших матеріалів, необхідних для належного засвоєння спеціальних навчальних дисциплін, а також для розвитку сталих умінь до самостійного вивчення та викладання одержаної інформації.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Тільки під час самостійної роботи здобувач має можливість розвинути пізнавальні та виконавські здібності, пам'ять, самостійне мислення, наполегливість і, головне, виробити вміння самостійного здобуття знань. Під час самостійної роботи краще за все проявляються індивідуальні особливості здобувача, його здібності та нахили.

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, спеціалізованій навчальній аудиторії або комп'ютерному класі університету, студійних лабораторіях, а також у домашніх умовах. Самостійна робота носить суто індивідуальний характер, однак можливе й колективне осмислення та вивчення навчального матеріалу (ансамблеве музикування).

Під час самостійної роботи здобувачеві пропонуються наступні види завдань:

- провести музично-текстологічний та виконавський аналіз музичних творів з програми з фаху;
- опанувати репертуар різних форм і стилів творчих колективів (професійних, аматорських);
- розвинути навички читання з листа музичних творів;
- опанувати методики створення перекладення, аранжування, обробки в хорівий твір на основі народнопісенних мелодій;
- опрацьовувати музично-теоретичну літературу з дисциплін: «Фах (диригування/спів)» «Методика викладання фахових дисциплін», «Музична інтерпретація», «Аранжування та обробка народної пісні»;
- опрацьовувати методичну, музично-теоретичну та інформаційну літературу з питань розробки кваліфікаційної роботи до підсумкової атестації.

7. ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ НА ПРАКТИЦІ

Під час проходження практики здобувачі зобов'язані:

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики;
- одержати необхідну документацію з проходження практики;

- одержати індивідуальне завдання, консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- отримати завдання для самостійної роботи;
- своєчасно прибути на базу практики КНУКіМ;
- регулярно спілкуватись з керівником практики від кафедри, виконувати його розпорядження та рекомендації;
- в повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики і завдання керівника практики від кафедри;
- вести щоденник встановленої форми, в якому записувати виконану роботу;
- не пізніше як за день до закінчення строку практики, одержати відгук - оцінку керівника практики від підприємства (організації);
- написати, оформити та захистити звіт з практики.

Перед початком практики здобувач має отримати:

- на кафедрі музичного мистецтва – програму переддипломної практики, індивідуальні завдання та завдання для самостійної роботи, щоденник з практики.

Перед початком практики здобувач проходить на кафедрі інструктаж з техніки безпеки і охорони праці.

8. ОБОВ`ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИКИ ВІД КАФЕДРИ І БАЗ ПРАКТИКИ

Загальне керівництво практикою на підприємстві здійснюється головними фахівцями або їх заступниками, безпосереднє керівництво покладається на керівників структурними підрозділами та на окремих висококваліфікованих спеціалістів. Відповідальність за організацію практики на підприємстві (організації) покладається на керівника, який призначає відповідального за проходження переддипломної практики здобувачів вищої освіти наказом по підприємству.

8.1. Організація та керівництво практикою від кафедри

Відповідальність за організацію практики, її проведення і контроль покладається на завідувача кафедри музичного мистецтва Київського Національного університету культури і мистецтв та завідувача лабораторією навчально-практичної підготовки факультету. Завідувач кафедри та відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі:

- здійснюють організаційне керівництво практикою здобувачів і контроль за її проведенням;
- організують практику здобувачів на кафедрі відповідно до положення про практику;
- призначають з числа досвідчених викладачів керівників практики здобувачів від кафедри;

- готують і представляють у навчально-методичний відділ КНУКіМ списки здобувачів і необхідну документацію по організації переддипломної практики;
- забезпечують здобувачів необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять організаційні збори здобувачів перед початком практики;
- формують комісію з прийому і захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі;
- після закінчення практики готують звіт про її підсумки і представляють його в навчально-методичний відділ університету.

В обов'язки керівника практики від кафедри входить:

- контроль перед початком практики підготовленості баз практики та проведення відповідних заходів до роботи практикантів;
- забезпечення проведення організаційних заходів перед початком переддипломної практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; видача здобувачам необхідних документів (направлення, програми, щоденника, індивідуального завдання та завдання для самостійної роботи);
- роз'яснення положень програми переддипломної практики, графіків її проходження, завдань з практики; повідомлення здобувачів про порядок захисту звітів про практику, який затверджується кафедрою;
- забезпечення високої якості проходження здобувачами практики, перевірка її суворой відповідності навчальним планам і програмам;
- контроль виконання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку на базах практики;
- методичне керівництво роботою здобувачів по написанню звітів про проходження практики, аналізу зібраних матеріалів;
- перевірка звітів і щоденників здобувачів по завершенні практики, написання відгуку про їх роботу;
- участь у роботі комісії з захисту звітів про практику;
- подання завідувачу кафедри письмового звіту про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо удосконалення практики.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечується викладачами кафедри музичного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв.

8.2. Обов'язки керівника практики від підприємства:

- організовує робочі місця практикантам та знайомить здобувачів з організацією роботи;
- проводить інструктаж по техніці безпеки;
- проводить екскурсії на підприємстві – базі практики;

- контролює дотримання здобувачами правил внутрішнього трудового розпорядку, трудової дисципліни та правил безпеки;
- складає графік проходження практики.

Керівник практики від підприємства зобов'язаний:

- влаштувати здобувачів на робочі місця, забезпечити проведення інструктажу з техніки безпеки і охорони праці;
- провести бесіду про зміст та особливості діяльності директора / художнього керівника на підприємстві або його підрозділі;
- всебічно сприяти дотриманню практикантами графіку та виконання програми практики, консультувати здобувачів, залучати їх до виконання завдань;
- вживати необхідні виховні та адміністративні заходи щодо здобувачів, які порушують правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства, та повідомляти про це керівника від кафедри, навчально-методичний відділ КНУКіМ;
- ознайомитися зі звітами здобувачів. Надати відгук у щоденнику про результати проходження практики і попередню оцінку.

9. ПРАВИЛА ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ

Інструктажі з охорони праці — один із найбільш ефективних видів навчання з питань безпечного виконання робіт. Інструктаж починається з загальних відомостей про базу практики (підприємство), організацію, особливості виробництва. Основні положення законодавства про охорону праці акцентують увагу на тривалості робочого часу здобувачів під час проходження практики, що регламентується Кодексом законів про працю України і складає від 16 до 18 років – 36 годин на тиждень (ст. 51 із змінами, внесеними Законами № 871-12 від 20.03.91, № 3610-12 від 17.11.93, № 263/95 ВР від 05.07.95), від 18 років і старше – не більше 40 годин на тиждень (ст. 50 в редакції Закону № 871-12 від 20.03.91, із змінами, внесеними Законом № 3610-12 від 17.11.93).

Загальні правила поведінки здобувача на базі практики:

- дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку баз практики;
- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та особистої гігієни;
- вивчити методи і засоби попередження нещасних випадків та професійних захворювань. Основні вимоги щодо попередження електро - травматизму;
- вивчити способи та засоби запобігання пожежам, вибухам, аваріям.

По закінченні інструктажу проводиться усне опитування здобувачів щодо засвоєння викладеного матеріалу.

9.1. Інструкція з охорони праці під час проходження практики в умовах карантину

Керуючись Законами України від 06.04. 2000 №1645 – III «Про захист населення від інфекційної хвороби», «Про охорону праці», «Про внесення змін

до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID – 19)», рекомендовано дотримуватись наступних санітарно-гігієнічних та санітарно-протиепідемічних правил і норм:

- верхній одяг зберігати в окремій шафі;
- перед початком роботи ретельно мити руки з милом і обробляти їх спиртовмісним розчином або антисептиком;
- робоче місце, стіл, клавіатуру, музичний інструмент протирати разовою серветкою з дезінфікуючим засобом;
- провітрювати приміщення кожні 2-3 години;
- зберігати соціальну дистанцію 1-1,5м;
- правильно користуватися маскою: знімати її не доторкаючись до зовнішньої поверхні, користуватися не більше 2-3 годин, утилізувати маску в закриті ємкості;
- дотримуйтесь правил респіраторної гігієни: при кашлі або чханні прикривайте рот і ніс серветкою, використану серветку відразу викидайте у спеціальний контейнер, по можливості не чіпайте руками очей, носа, рота;
- уникайте контактів з потенційно хворими;
- при перших симптомах негайно звертайтеся за медичною допомогою, до сімейного лікаря, залишайтеся вдома на самоізоляції.

10.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У цілому якісно виконаний звіт з практики оцінюється максимально 100 балами. Кількість балів знімається за порушення вимог:

1. Невідповідне оформлення (значне перевищення обсягу текстової частини роботи; шрифт та інтервал не відповідає встановленим нормам; відсутня або неправильна нумерація сторінок; неправильне оформлення матеріалів в додатках тощо).
2. Несвоєчасне затвердження плану, несвоєчасна реєстрація звіту з практики, несвоєчасне подання до захисту.
3. Відсутня логічна послідовність і науковий стиль викладення.
4. Виклад теоретичної частини не відповідає вимогам (відсутність глибини, всебічності, повноти викладення, визначення дискусійних питань тощо).
5. Відсутність ілюстративного матеріалу, його аналізу та прив'язки до змісту тексту.
6. Відсутність визначених проблем у вивченні теми, шляхів їх вирішення, відсутність власної точки зору та аргументації.
7. Невідповідність висновків вимогам (відсутність зв'язку з результатами дослідження, підсумків з розглянутих питань).
8. Неправильно оформлений список літератури.

Під час роботи над звітом не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями.

Кількість балів за роботу здобувача під час проходження практики визначається комісією за критеріями відповідно таблиці розрахунку підсумкового балу заліку з переддипломної практики.

Таблиця розрахунку підсумкового балу до заліку з переддипломної практики

№ з/п	Вид роботи	Максимальний бал
1	Методика, теорія і практика керівництва мистецьким колективом (народний хор)	35
2	Робота здобувача на базі практики	40
3	Оформлення звіту про проходження практики	10
4	Оформлення щоденника практики	10
5	Інші види робіт (профорієнтаційна, культурно-просвітницька діяльність)	5

Враховуючи набрану кількість балів, у цілому звіт з практики оцінюється наступним чином:

«А (90-100 балів)» – зміст та оформлення звіту та щоденника відповідають стандартам. Характеристика позитивна / відмінна. Практикант повно і точно відповів на всі запитання з програми практики і виконаної індивідуальної творчої роботи. Обов'язкова наявність супровідного матеріалу з баз практики.

«В (84–89 балів)» – є несуттєві зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження переддипломної практики. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Часткова наявність супровідного матеріалу з баз проходження практики.

«С (74–83 балів)» – зауваження щодо змісту й оформлення звіту і щоденника проходження переддипломної практики несуттєві і не стосуються логічної побудови звіту. Характеристика в цілому позитивна. У відповідях на запитання з програми практики здобувач припускається окремих похибок, хоча загалом має тверді знання. Супровідний матеріал з баз проходження практики виконаний не якісно, з помилками у оформленні.

«D (66–73 балів)» – звіт і щоденник оформлені недбало. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі логічні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Супровідний матеріал з баз проходження практики оформлений не за стандартом.

«Е (61–65 балів) – звіт і щоденник оформлені не якісно. Переважну більшість питань програми практики у звіті висвітлено, однак є окремі змістовні помилки. Характеристика в цілому позитивна. Відповідаючи на запитання з практики, здобувач-практикант почувався невпевненим, збивався, припускався помилок, не мав твердих знань. Відсутній супровідний матеріал з баз проходження практики.

«FX (21–60 балів)» – у звіті висвітлені не всі питання, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав задовільних відповідей.

«F (0–20 балів)» – у звіті не висвітлені питання переддипломної практики, здобувач не розуміє сутності завдань, або робота запозичена чи підготовлена не самостійно. Характеристика негативна. На запитання здобувач-практикант не дав вірних відповідей, виявив повну необізнаність з положеннями практичної підготовки.

Якщо здобувач пропустив більше 3 днів практики з поважних причин, він відпрацьовує їх, узгодивши з керівником практики від університету та бази практики в повному обсязі у поза навчальний час. Лише після цього йому може бути зараховано цей вид практики.

Здобувачам, які не виконали програмних вимог, призначається повторна практика. Вона встановлюється на повний термін певного виду практики або його частину і з визначенням в разі необхідності нової бази проходження практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
84–89	B	добре	
74–83	C		
66–73	D		
61–65	E	задовільно	
21–60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0–20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне хорове мистецтво України (Історія, теорія, практика, освіта) : колективна монографія / ред.-упоряд. О. М. Лігус ; МОН України. Київ : Ліра-К, 2017. 220 с.
2. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навч. посіб. Київ : Українська ідея, 2000. 68 с.
3. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Український Світ: навч. посіб. 2002. 439 с.
4. Гулеско І. І. Національний хоровий стиль : навч. посіб. 2-ге видання, перероблене і доповнене. Харків, 2011. 90 с.
5. Диригентсько-хоровий практикум : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 42 с.
6. Дорофєєва В. Ю., Брояко Н. Б. До проблеми підготовки музикантів-професіоналів у сучасній системі мистецької вищої освіти. *Scientific research of the XXI century. Volume 1: collective monograph* / Compiled by V. Shpak; Chairman of the Editorial Board S. Tabachnikov. Sherman Oaks, Los Angeles : GS publishing service, 2021. 430 p. С. 264-267. DOI: 10.51587/9781-7364-13302-2021-001-264-267
7. Лащенко А. З історії київської хорової школи. Київ : Музична Україна, 2007. 198 с.
8. Перцова Н. О., Дорофєєва В. Ю. Риси хорової творчості українських композиторів-піснярів 50-70х років ХХ століття. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. Вип. 33. Київ : Міленіум. 2018. Том 33. С.428-434.
9. Підгорбунський М. А. Запровадження багатоголосої музики в українській духовній культурі : монографія. Київ : Вид-во Ліра-К, 2021. 348 с.
10. Скопцова О. М. Становлення та особливості розвитку народного хорового виконавства в Україні (кін. ХІХ – ХХ ст.). Київ : Вид-во Ліра-К, 2017. 180 с.
11. Сольно-ансамблевий практикум: методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 54 с.
12. Сучасне вокальне мистецтво в Україні: колективна монографія / Ред. – упор. В. В. Сінельнікова, А. Б. Попова. Київ, 2017. 252 с.
13. Читання хорових партитур : методичні рекомендації до практичних занять / Скопцова О. М., Шнуренко Т. В., Семенова О. А., Ноздріна О. Ю.; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : КНУКіМ, 2018. 72 с.

Допоміжна

1. Андрійчук П.О. Розвиток аматорського хорового мистецтва у контексті музичної культури України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. *Вісник КНУКіМ. Серія: Музичне мистецтво: зб. наук. пр.* Київ, 2020. Т. III, № 1. С. 71- 80.
2. Іваницький А. І. Українська народно-музична творчість: посібник для вищ. та серед. уч. закл. Київ : Музична Україна, 1999. 334 с.
3. Карпун А. Л. Керівництво гуртами українського народного співу : навч.-метод. посібник. М-во культури і мистецтв України, КНУКіМ. Київ : Духовне оздоровлення, 2001. 614 с.
4. Кречко Н. М., Якобенчук Н. О. Дитячий хоровий спів та його роль у музичній культурі. Електронний науковий фаховий журнал «*Імідж сучасного педагога*» 2019. №2, (185) . С. 76-79.
5. Методичні рекомендації до дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика»: для студентів вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво» спеціальностей «Диригування» та «Музична педагогіка і виховання» освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр» / О. Л. Колубаєв. Івано-Франківськ : Вид-во «Лілея-НВ», 2014. 32 с.
6. Растригіна А. М. Практико-орієнтований підхід в системі підготовки майбутнього педагога-музиканта. Педагогічна майстерність як система професійно-мистецьких компетентностей: *Зб. матеріалів ІХ педагогічно-мистецьких читань пам'яті професора О. П. Рудницької* / гол. ред.: І. А. Зязюн. Вип. 3 (7). Чернівці : Зелена Буковина, 2011. С. 71-76.
7. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2001. 272 с.
8. Скопцова О. М. Специфіка використання інструментального супроводу в народному хорі. *Імідж сучасного педагога-електрон. наук. фаховий журнал.* 2019. Вип.1 (184). С. 59-61.
9. Шевченко В. В. Сучасні методи опрацювання народної пісні на прикладі хорових обробок О. Яковчука та Г. Гаврилець. *Вид-во. ТНПУ. Журнал «Наукові записки».* 2018. №1. С. 334 - 340.
10. Шевченко В. В. Розвиток народного хорового виконавства в суспільстві на сучасному етапі». Харківська державна академія культури. *Зб. наук. праць «Культура України».* 2018. № 61. С. 41 - 52.

Інформаційні ресурси

25. <https://mon.gov.ua/ua> – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України (дата звернення 21.08.22)
26. www.nduv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім. В. І. Вернадського. (дата звернення 21.08.22)

27. <http://lib.knukim.edu.ua/> - наукова бібліотека КНУКіМ (дата звернення 21.08.22)
28. Колесса М. Ф. Основи техніки диригування. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kolessa_Mykola/Osnovy_tekhniky_dyryhuvannia (дата звернення 21.08.22)
29. Мархлевский А. С. Практичні основи роботи в хоровому класі. Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/3139714/> (дата звернення 21.08.22)
30. 23 онлайн – постановки українських оперних театрів <https://theatre.love/blog/23-onlayn-postanovki-v-d-ukra-nskih-opernih-teatr-v/> (дата звернення 21.08.22)

ДОДАТКИ

Додаток 1

а) Зразок титульного аркуша “Щоденника практики”

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Здобувача(ки) _____

Курс: 4

Група ТДН-29

Кафедра музичного мистецтва

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Назва ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Вид практики: Преддипломна (підготовка кваліфікаційної роботи)

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Зразок заповнення щоденника практики

№ з/п	Дата	Перелік виконаних завдань та робот	Анотація
10.	21.11.22 р.	Організаційні збори. Інструктаж з техніки безпеки та порядок проходження практики. Інформація про бази практики.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
11.	22.11.22 р.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>
12.	23.11.22 р.	Студія підготовки акторських кадрів при Національному академічному українському народному хорі ім. Г.Г. Верьовки.	<i>Коротка інформація про виконану роботу</i>

Київський національний університет культури і мистецтв
Кафедра музичного мистецтва

ЗВІТ ПРО ПРАКТИКУ

Здобувача(ки) _____

Курс: 4

Група ТДН-29

Кафедра музичного мистецтва

Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»

Назва ОПП «Диригентсько-хорове мистецтво (народне)»

Вид практики: Преддипломна (підготовка кваліфікаційної роботи)

Назва бази практики _____

Керівник від бази практики _____

Керівник від кафедри _____

Терміни: з 21.11.2022 по 18.12.2022

09.01.2023 по 19.03.2023